

PROGRAMA D'HABILITATS SOCIALS

pels alumnes de l'Aula Oberta del Primer
Cicle d'ESO

IES Vallvera

Griselda Abril Costas

Tutora de la Universitat: Ester Sangerman

Tutora del centre de pràctiques: Ester Rafel

Universitat de Girona

8 de setembre de 2008

PROGRAMA D'HABILITATS SOCIALS

pels alumnes de l'Aula Oberta del Primer
Cicle d'ESO

IES Vallvera

Descriptors: habilitats socials, programació, Aula Oberta

Griselda Abril Costas

Tutora de la Universitat: Ester Sangerman

Tutora del centre de pràctiques: Ester Rafel

Universitat de Girona

8 de setembre de 2008

ÍNDIX

0. INTRODUCCIÓ.....	5
1. CONTEXTUALITZACIÓ DEL CENTRE.....	6
1.1. L'entorn.....	6
1.1.1. Característiques socioculturals de l'entorn.....	6
1.1.2. Característiques dels alumnes.....	8
1.1.3. Característiques del centre.....	9
1.2. El centre.....	10
1.2.1. Identitat del centre.....	10
1.2.2. Tipus de centre.....	11
1.2.3. Pla d'Acció Tutorial.....	11
1.2.4. Projectes del centre.....	12
1.2.5. Serveis i recursos del centre.....	13
1.2.6. Departament de diversitat.....	14
1.3. Anàlisi de l'acció del professional de la psicopedagogia.....	18
1.3.1. Procediment.....	18
1.3.2. Funcions i tasques.....	19
1.3.3. Model d'assessorament.....	22
2. MARC TEÒRIC: LES HABILITATS SOCIALS.....	24
2.1. Factors que intervenen.....	25
2.2. Vessant cognitiu i moral de les habilitats socials.....	27
2.3. L'assertivitat.....	29
2.4. Mètodes per treballar les habilitats socials.....	31
2.4.1. Goldestein: mètode estructurat.....	31
2.4.2. Michelson.....	31
2.5. Control emocional.....	32
2.6. Tipus d'habilitats.....	33
3. PROPOSTA DE PROGRAMA D'HABILITATS SOCIALS.....	34
3.1. Característiques del grup- classe.....	35
3.2. Recursos humans i materials.....	36

3.3. Temporalització.....	36
3.4. Objectius generals.....	37
3.5. Continguts generals.....	37
3.6. Metodologia.....	38
3.7. Criteris d'avaluació.....	40
3.8. Unitats d'intervenció.....	40
3.9. Resultats de la intervenció.....	59
4. CONCLUSIONS.....	60
5. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES.....	63
6. ANNEXOS.....	64
6.1. Annex 1: Entrevista amb la psicopedagoga del centre.....	64
6.2. Annex 2: Full de derivació:.....	68
6.3. Annex 3: Enquesta als alumnes.....	69
6.4. Annex 4: Activitat emplenar bafarades del còmic.....	71
6.5. Annex 5: Fitxes del transvasament.....	73
6.6. Annex 6: Graelles d'observació i avaluació.....	77
6.7. Annex 7: Diari de camp.....	79

0. INTRODUCCIÓ

Aquest Treball de Practicum l'he anat elaborant a partir de la meva estada a l'IES Vallvera de Salt. L'he portat a terme durant quatre mesos intensos que m'han permès observar, aprendre i conèixer les tasques dels professionals de la psicopedagogia. L'IES Vallvera és un centre que acull molts alumnes immigrants, i per tant el tracte amb alumnes i l'assessorament d'aquests és el treball del dia a dia de la psicopedagoga del centre.

El Treball de Practicum es titula *Programa d'habilitats socials pels alumnes de l'Aula Oberta del Primer Cicle d'ESO*. Les habilitats socials són un conjunt de conductes que es posen de manifest en les relacions amb altres persones (Segura, 2003). Aquestes són molt importants perquè doten a les persones d'una major capacitat per aconseguir els objectius que pretenen i serveixen per relacionar-nos correctament amb els demés. Hi ha persones que disposen d'habilitats socials de forma natural, d'altres que cauen bé a tothom, que es mostren sempre tolerants i que no fan mal a ningú malgrat que acostumen a dir el que pensen... No obstant, les persones hem d'aprendre a comunicar-nos millor. Tothom pot canviar a millor sense menysprear la seva personalitat i introduint petits canvis. Aquests es poden veure reflectits en la nostra manera de comportar-nos amb els altres.

Durant l'estada a l'institut he pogut assistir a les sessions que fa la psicopedagoga amb els alumnes del 2n d'ESO C, els alumnes de l'Aula Oberta. Aquests alumnes tenen problemes conductuals i no tenen les habilitats socials bàsiques adquirides. Per aquest motiu, vam decidir treballar sobre aquest tema. A més a més, hi ha llibres que tracten les habilitats socials, però les activitats que proposen no estan prou enfocades per aquest tipus d'alumnat. Per això, vaig decidir desenvolupar quatre Unitats d'Intervenció que ajudessin a aquests alumnes ha adquirir aquestes habilitats.

L'objectiu principal d'aquest treball és proporcionar una eina útil i funcional als professionals de l'educació que hagin de treballar les habilitats socials bàsiques amb els seus alumnes. En el treball es proposa una possible classificació de les habilitats socials, aquesta distingeix les habilitats en *habilitats elementals*, *habilitats avançades*, *habilitats relacionades amb els sentiments* i *habilitats alternatives a l'agressivitat*.

Per aquest motiu les habilitats que es desenvolupen en aquesta proposta d'intervenció són una de cada tipus i són: *saber elogiar, saber disculpar-se, saber expressar les emocions i els sentiments i saber negociar i arribar a acords*. A més a més, el treball pretén mostrar les característiques principals de l'IES Vallvera per tal que la proposta sigui el més ajustada possible al context.

Aquest treball està distribuït en sis apartats. En el primer apartat hi ha la contextualització del centre, on s'exposen les característiques principals de l'entorn, del centre i es fa un anàlisi de l'acció del professional de psicopedagogia. Després s'emmarquen les habilitats socials dins d'un marc teòric i es fa referència a tots aquells aspectes fonamentals que cal tenir en compte. En el tercer apartat es fa la proposta del programa d'habilitats socials, i en els últims apartats hi ha les conclusions, les referències bibliogràfiques i els annexes.

1. CONTEXTUALITZACIÓ DEL CENTRE

1.1. L'ENTORN

1.1.1. Característiques socioculturals de l'entorn

L'IES Vallvera es troba situat al terme municipal de Salt, al camí de les Guixeres número 2. No obstant, el centre va canviar d'adreça aquesta Setmana Santa, ja que abans estava situat en el passeig Josep Maria Folch i Torres, on també hi ha el col·legi públic Santaló, l'escola d'Educació Especial La Maçana i l'IES Salvador Espriu.

Salt s'estén per la riba dreta del riu Ter, dins el pla de Girona. Al nord i a l'oest limita amb el municipi de Sant Gregori; al sud, amb els de Bescanó i Vilablareix; i a l'est, amb el de Girona. Aquesta població compta amb:

Població any 2007: 27.673 hab.

Superfície: 6,6 km²

Densitat de població: 4.167,6 (hab./km²)

Comarca: Gironès

Pel que fa a l'activitat econòmica tradicional a Salt, era l'agricultura, la indústria del tèxtil i la farga, que s'expandien a les afores del municipi al voltant de la Sèquia

Monar. En l'actualitat, la principal activitat econòmica es trobaria localitzada en el sector serveis, sobretot amb la recent construcció del centre comercial Espai Gironès, inaugurat al maig de 2005, on hi treballen una gran part dels habitants de Salt; i en el sector indústries, que es troben localitzats al polígon de la Mirona i a la zona del Camí de les Guixeres on trobaríem encara dos indústries relacionades amb el tèxtil.

Un altre factor a destacar d'aquest municipi, és el creixement que ha experimentat, de dels anys 60 als 90. Va haver-hi un gran creixement de la població gràcies al fenomen de la immigració. Això va provocar que hi hagués un augment de la diversitat cultural i costums entre els autòctons i els nousvinguts, que era principalment gent obrera procedent del sud de l'Estat Espanyol, Andalusia i Extremadura, i d'algunes zones del nord com Galícia i Cantàbria entre d'altres, tot i que en menor nombre.

L'evolució de la població entre els anys 60 i 90, queda exemplificada en la següent taula extreta de *idescat*¹

1960	1970	1986	1991
7.077 hab.	11.467 hab.	21.123 hab.	21.939 hab.

Aquest fenomen de la immigració, es continua donant però canvia el tipus i la procedència, ja no és només procedent de la resta de l'Estat Espanyol, sinó que procedeixen d'altres continents i nacionalitats. El nombre principal són del continent africà, de països com: Senegal, Gàmbia i Marroc. Tot i que actualment també ha augmentat el nombre del col·lectiu immigrant procedent de països de Sud Amèrica.

Així doncs, Salt ha crescut exponencialment al llarg del segle XX, en què ha triplicat la població, i avui és el municipi més densament poblat de les comarques gironines. Les causes han anat des de la prosperitat de la indústria tèxtil, passant per la millora de la xarxa de comunicacions, fins a la saturació urbanística del municipi veí de Girona. I també hi ha tingut una important influència la forta onada de immigració. La població saltenca és formada per un mosaic de nacionalitats, entre les quals destaquen els col·lectius marroquí, gambià i llatinoamericà. La immigració comporta diversitat

cultural, i això queda reflectida en l'àmbit escolar donat que hi ha un alt percentatge de nois i noies immigrants o fills d'immigrants nascuts a Catalunya o a l'Estat Espanyol.

1.1.2. Característiques dels alumnes

Tal i com indica la guia del professorat, els alumnes que van a l'IES Vallvera són els que toquen per zona. Això és així perquè Salt té dos instituts (l'altre és el Salvador Espriu) i l'alumnat es reparteix entre aquests en funció de la zona on estan empadronats. Una part de l'alumnat prové de municipis veïns, com per exemple Bescanó.

El nivell soci- econòmic dels alumnes és divers: la majoria provenen d'un nivell mitjà- baix provinent de la classe obrera de Salt i de la immigració. D'altra banda, els alumnes de Bescanó, tenen un nivell socioeconòmic més alt, de classe mitjana majoritàriament. Això no vol dir que a Salt només hi hagi població de classe mitjana-baixa, sinó que en l'actualitat la matriculació d'alumnes de classe mitjana- alta sol fer-se en centres de la ciutat de Girona, que són concertats o privats.

Darrerament hi ha hagut una important incorporació d'alumnes procedents de sud d'Amèrica i continua augmentant la població d'alumnes procedents del Magrib, la qual cosa comporta que l'atenció a la diversitat, en aquest institut, és un aspecte molt important, a causa de la plural procedència d'alumnat i del seu nivell soci- econòmic. En aquest curs l'IES Vallvera escolaritza 477 alumnes dels quals un 33% són immigrants. Aquests nois i noies arriben en diferents moments del calendari escolar i és important el paper que desenvolupa el pla d'acollida. Paral·lelament a aquests alumnes també hi ha alumnes que provenen de Primària amb dictamen de NEE, aquests reben una atenció d'acord amb les seves necessitats a partir dels diferents recursos del que disposa el centre. Per tant, no només s'entén la diversitat com a un factor cultural, sinó també referit a que tots els alumnes poden presentar diversitat entre ells i que han de convida-hi tots. Així doncs, cal atendre tota la diversitat per tal de que millorin les relacions i interaccions entre ells.

¹ Extret de www.idescat.cat (Institut d'Estadística de Catalunya).

1.1.3. Característiques del centre

El centre disposa de quatre zones principals: la zona de gestió, la planta baixa, la planta primera i la segona planta. Compta amb 22 aules destinades a docència que estan dotades de videoprojectors i pantalles. També disposen d'aulas especialitzades com són 3 aules d'informàtica, 2 laboratoris, 1 taller d'administració (pels alumnes d'aquest CF), aula de música, aula d'idioma, aula d'acollida, aula d'autoaprenentatge, l'aula USEE, l'aula de plàstica, 2 tallers d'Educació Infantil (CF), aula de tecnologia, un taller pel CF d'Atenció Sociosanitària, 1 gimnàs, una sala de guàrdies, un taller de bicicletes, un menjador i la biblioteca.

L'equip docent disposa de despatxos, un per a cada departament, a més a més de la sala de professors, una sala de reunions i despatxos de direcció. El centre està molt ben dotat pel que fa a les noves Tecnologies de la Informació i de la Comunicació, ja que cada aula té ordinadors (els alumnes de l'Aula Oberta tenen un ordinador per alumne) i canons de projecció.

Segona la guia del professorat, aquest curs 2007/2008 la plantilla de professors està formada per 59 docents repartits en un total de 12 departaments diferents. El departament de diversitat és el que està format per la psicopedagoga del centre, la mestra de psicologia terapèutica i dos docents més. L'organització del professorat es realitza a partir de reunions horitzontals i verticals. Les reunions verticals corresponen a les reunions per departaments on s'organitzen en base a la matèria o grups de matèria que ensenyen. Pel que fa al ja esmentat departament de diversitat es solen reunir un cop per setmana. A part de l'organització del professorat per departaments també hi ha un altre tipus d'organització horitzontal del professorat, per equips docents. Generalment es reuneixen un cop a la setmana i valoren les necessitats de cada alumne i es plantegen estratègies comunes per a cada nivell. El que decideixi l'equip docent ho ha de respectar l'equip directiu, perquè és el que treballa directament amb els alumnes i qui detecta els possibles problemes.

A més a més, l'IES Vallvera és un centre totalment conscienciat per la sostenibilitat, ja que disposa de plaques fotovoltaïques i gestionen i inculquen la importància dels recursos naturals i com fent-ne un mal ús es poden esgotar. També, aquest centre el componen nois i noies de diversitat cultural. Des del centre es gestiona la diversitat de

manera molt positiva, i els alumnes aprenen molts valors de convivència i respecte. L'IES Vallvera és un centre pioner en la resolució de conflictes a través de la mediació.

1.2. EL CENTRE²

1.2.1. Identitat del centre

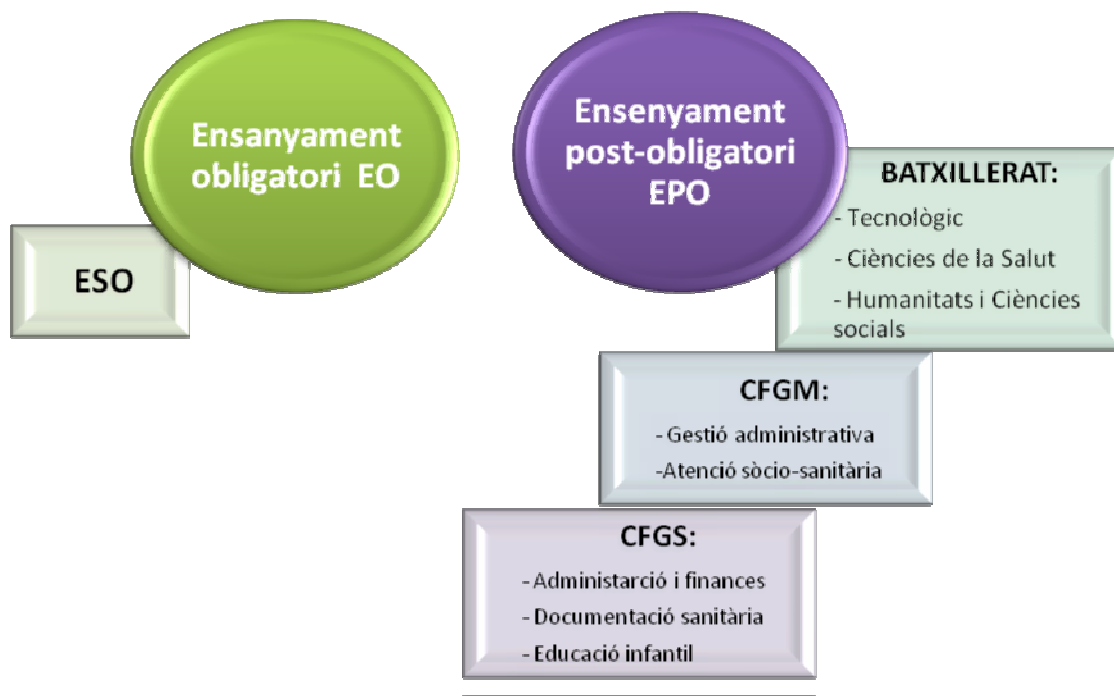
1. L'Institut ha d'afavorir el respecte entre les persones, la diversitat de cultures i procedències socials, religioses i ètniques de tots els membres de la comunitat educativa. El treball educatiu de l'Institut també s'orientarà cap a una educació no sexista.
2. La llengua pròpia del Catalunya és el català. Per tant, la llengua catalana és la llengua ambiental i la llengua vehicular d'instrucció i aprenentatge en l'àmbit de l'Institut.
3. Les activitats educatives han d'estar arrelades, sempre que sigui possible, a la realitat local i/o nacional, tenint sempre present, però, que ens trobem immersos en una realitat més àmplia.
4. Els membres de la comunitat educativa han de sentir l'Institut com a propi, la qual cosa implica un respecte per l'entorn, l'edifici, el material...
5. El compromís amb el conjunt de valors democràtics, el respecte als drets humans i la solidaritat han de presidir la vida de l'Institut.
6. L'Institut ha d'afavorir una sòlida conscienciació pel respecte al medi ambient.
7. La gestió del Centre seguirà un model participatiu, de manera que tots els estaments que formen part de l'Institut hi siguin representats a través dels canals adients.
8. Es fomentarà l'ús de les noves tecnologies perquè esdevinguin eines d'utilització normalitzades entre tots els membres de la comunitat educativa.
9. Es fomentarà l'esperit de recerca, de manera que els alumnes aprenguin a buscar la informació necessària per adquirir nous coneixements.
10. S'atendrà la diversitat de l'alumnat dins d'un mateix grup, potenciant les activitats de tutoria, la coordinació dels diversos equips docents i l'orientació dels alumnes.

² Extret de la guia del professorat del curs 2007/2008.

11. La comunitat educativa vetllarà perquè totes les activitats del Centre es desenvolupin en un clima de distensió.
12. Es procurarà que l'Institut ofereixi, a més de la formació acadèmica, una educació integral que inclogui aspectes de desenvolupament personal dels alumnes.
13. S'atendrà i es considerarà la realitat familiar, econòmica, socio- cultural i emocional de l'alumnat per poder garantir el màxim grau d'adaptació al centre així com un nivell significatiu d'aprenentatge.

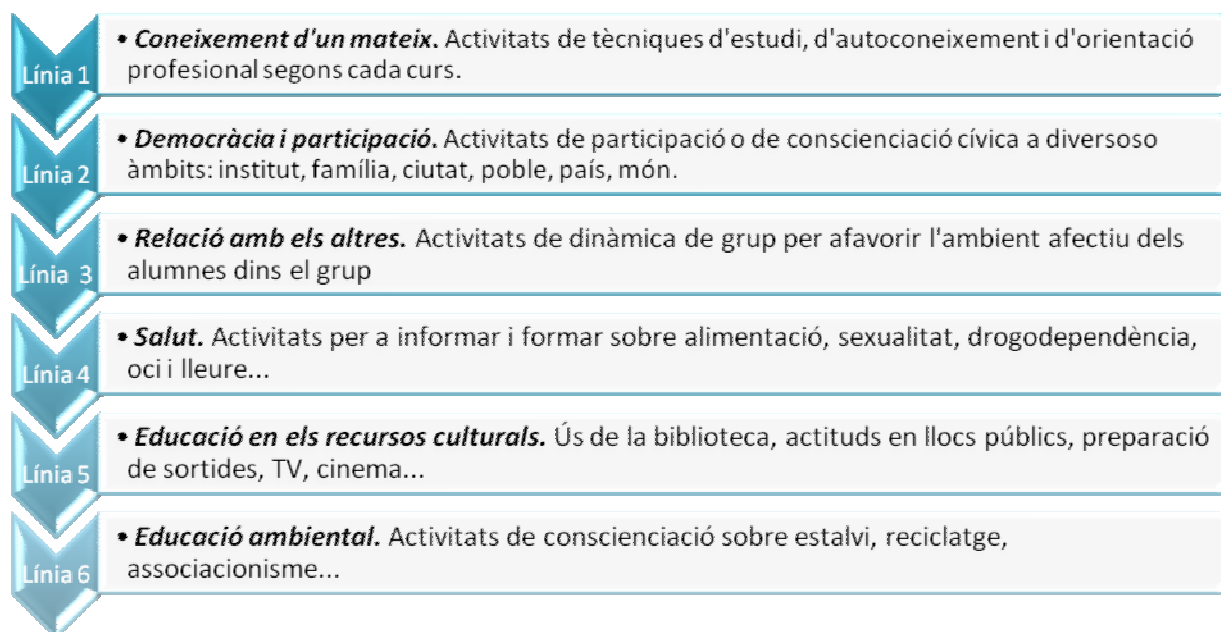
1.2.2 Tipus de centre

L'IES Vallvera és un Institut d'Educació Secundària que té diversitat d'ofertes educatives pels seus alumnes, tant d'ensenyament obligatori com post- obligatori. Les opcions que ofereix són les següents:

1.2.3. Pla d'Acció Tutorial

El centre disposa d'una pla d'acció tutorial el qual consta de 6 línies de treball per donar als alumnes una formació integral com a persones:

1.2.4. Projectes del centre

A l'IES Vallvera hi ha diversos projectes que es porten a terme, i són els següents:

- *Projecte de Mediació:* Hi ha una borsa de mediadors i els alumnes poden demanar hora a consergeria per resoldre un problema a través de la mediació.
- *Projecte de teatre musical:* Cada curs organitza una obra de teatre que comença amb l'elaboració del guió el curs anterior per part d'algun grup d'alumnes de crèdit variable o de comprensió lectora.
- *Projecte d'innovació en educació mediambiental:* Té com a objectiu millorar la cura del medi ambient en l'àmbit de l'escola, educar els alumnes en tenir cura del medi ambient i poder obtenir el distintiu d'escola verda.
- *Pla d'autonomia de centre:* Començà amb una avaluació global diagnòstica del funcionament general del centre i a partir d'aquí es va fer un pla d'actuació per millorar-ne els punts febles.
- *Pla d'esport:* Es tracta de coordinar activitats extraescolars pels alumnes. Inclou objectius que alguns alumnes no podrien assolir pel seu compte per manca de recursos. També s'organitzen lligues d'esport diversos durant l'hora del pati amb la coordinació d'un grup d'alumnes. S'intenta donar un impuls a la participació dels alumnes en proves d'atletisme i cros.
- *Projecte de foment de la reutilització de llibres de text i banc de llibres:* Es tracta de dinamitzar i coordinar la reutilització i intercanvi de llibres entre els

alumnes de l'institut. També s'ofereixen uns llibres de forma gratuïta, que formen part del banc de llibres del centre.

- *Projecte de biblioteca Punt Edu:* Consisteix en elaborar un Pla per a dinamitzar i reorganitzar la biblioteca de l'institut, coordinant-se amb la resta de biblioteques dels centres de Salt.
- *Pla de Salut:* El centre disposa de dues infermeres i una psicòloga. Tenen una aula que és la consulta i els alumnes hi poden accedir de forma voluntària per iniciativa pròpia, o bé per derivació de la persona tutora. Des del pla de salut també es fan accions preventives referents al consum de tabac, alcohol, drogues, etc.
- *Projecte TIC a 2n d'ESO:* Els alumnes de 2n d'ESO disposen d'un ordinador per cada alumne totes les hores de classe. L'equip docent es compromet a utilitzar l'ordinador com a eina un percentatge d'hores.
- *Projecte TIC a 3r d'ESO:* Continuitat del projecte TIC a 2n d'ESO amb els alumnes que passen a 3r.
- *Projecte ART- TIC de música:* S'introdueix l'ús de les TIC en l'aprenentatge de la música. Implica ½ professor de música més. Això permet fer alguns desdoblaments d'aquesta matèria per poder treballar amb ordinador.
- *Projecte d'escola de pares:* Periòdicament s'organitzen xerrades que puguin ser d'interès per als pares i també se'ls fan arribar articles de reflexió sobre la tasca conjunta d'educació dels fills.
- *Projecte de tutoria compartida:* En els cursos més nombrosos compten amb el reconeixement per part d'educació d'un co- tutor, que rebrà el mateix complement de sou que el tutor.

1.2.5. Serveis i recursos del centre

El centre disposa de:

- Projecte d'innovació mediambiental
- Pla d'esport
- Projecte de biblioteques Punt Edu
- Projecte d'ús de les noves tecnologies
- Servei d'acompanyament educatiu
- Suport a l'estudi

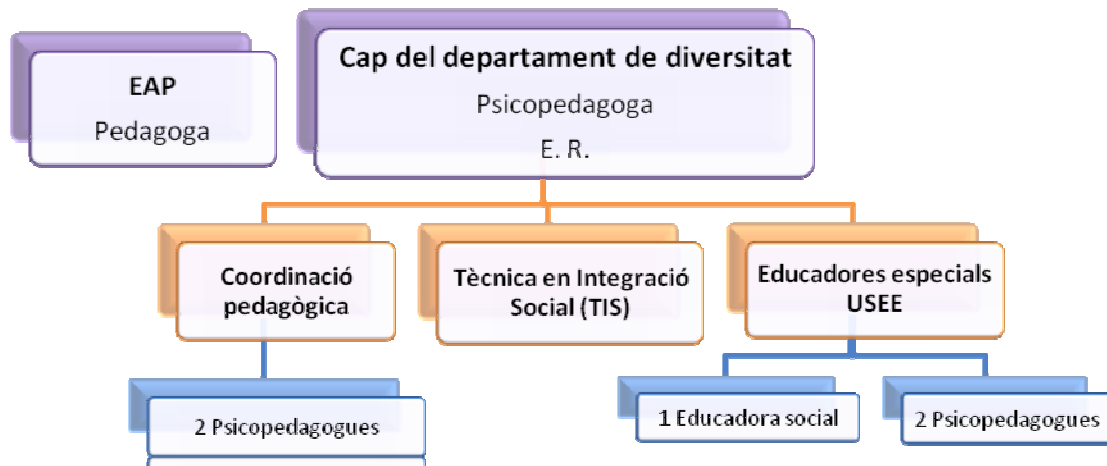
- Activitats extraescolars
- Teatre
- Ús de la bicicleta
- Plaques fotovoltaïques
- Hivernacle
- Servei de menjador i transport
- Treball transversal d'educació en valors: Dia de la Pau, xerrades de models positius, tallers sobre estereotips i prejudicis...
- Ús de la mediació per a la resolució de conflictes.
- Assemblea de delegats (delegats de classe, delegats mediambientals, delegats de deures, delegats de festes).
- Aula d'acollida
- Aula oberta
- Programa salut i escola

1.2.6. Departament de diversitat

L'IES Vallvera parteix de la idea de que tots els estudiants poden aprendre més i millor, tant intel·lectualment, com emocionalment, com socialment... Tots podem créixer i aprendre com a persones. Tots som diversos, ja que procedim de diferents llocs, famílies, contextos, experiències, motivacions... Aquesta diversitat proporciona l'enriquidora experiència de conviure, entendre i aprendre els uns dels altres. No obstant això, hi ha situacions i moments que impedeixen, alenteixen o bloquegen el fet d'aprendre. Des del departament de diversitat es proposen els objectius següents:

- Vetllar per l'equilibri afectiu- emocional dels alumnes, així com la seva adaptació i el seu benestar en el centre.
- Adaptar, ajustar el procés d'aprenentatge per tal de què tots els alumnes puguin progressar, construir i aprendre. Que cada alumne pugui donar el màxim de sí mateix.

L'equip interdisciplinari que compona aquest departament és el següent:

El departament de diversitat es reuneix diversos cops a la setmana per poder atendre i resoldre possibles problemes que puguin sorgir i per poder planificar una millor atenció a la diversitat. Els dilluns es porta a terme la *Comissió Pedagògica*, on hi assisteixen la coordinadora pedagògica, la psicopedagoga del centre, l'EAP, i els tutors dels grups de diversitat. Aquesta comissió vetlla per tal que la línia pedagògica del centre s'extengui i cobreixi la diversitat d'alumnes, procurant una educació coherent i lògica que els permeti aconseguir el màxim desenvolupament personal.

Els dijous es realitza la CAD, la *Comissió d'Atenció a la Diversitat*, on hi assisteix l'EAP, la psicopedagoga del centre, les coordinadores del 1r i del 2n cicle d'ESO, les coordinadores de la USEE i de l'Aula d'Acollida i la coordinadora psicopedagògica. Entre tots planifiquen i fan el seguiment del conjunt d'actuacions i mesures que el centre ha de prendre per atendre la diversitat de les necessitats educatives dels alumnes, aportar criteris per a l'agrupament de l'alumnat, assegurar la continuïtat educativa de les àrees al llarg dels cicles, impulsar aspectes d'innovació educativa...

L'IES Vallvera té a la disposició dels alumnes diferents respostes, actuacions i estratègies per atendre la diversitat:

- Projecte *Degustació d'Oficis*

És un recurs educatiu que acull aquells alumnes de tercer i quart d'ESO que no s'adapten al medi escolar amb la intenció de proporcionar experiències positives i

obrir noves expectatives en el món del treball, paral·lelament a què puguin tenir l'oportunitat d'obtenir el títol d'Educació Secundària Obligatòria o bé de promocionar a quart.

- Aula Oberta

Recurs educatiu amb alumnes de 3r d'ESO inadaptats al centre que per diferents necessitats i motivacions necessiten una metodologia més pràctica i funcional sense perdre de vista les competències bàsiques. Ofereix la possibilitat de seguir endavant, de no fer absentisme i poder promocionar a quart curs.

- USEE

Les Unitats de Suport a l'Educació Especial són unitats de recursos per afavorir la participació de l'alumnat amb necessitats educatives especials en entorns escolars ordinaris i avançar cap a l'escola inclusiva. Els professionals d'aquestes unitats han de prioritzar l'elaboració, coordinadament amb el professorat del grup ordinari, de materials específics o adaptats que facilitin la participació d'aquest alumnat en les activitats generals del grup i l'acompanyament en les activitats a l'aula ordinària, col·laborant en el procés educatiu de l'alumnat. La mobilitat d'aquests alumnes al grup és flexible al llarg de tot el curs. Això implica que qualsevol d'ells pot accedir a qualsevol de les matèries dels grups ordinaris sempre i quan es valori des de la comissió d'atenció a la diversitat.

- Les Adaptacions Curriculars Individualitzades (ACI)

L'elaboració de les Adaptacions Curriculars Individualitzades es fomenta en l'anàlisi de les necessitats de l'alumne/a per l'assoliment dels objectius dels currículum i dels processos d'avaluació dels progressos de l'alumnat. Aquestes han d'explicitar:

- Les característiques i situació de l'alumne/a
- Les prioritats educatives personals, socials i d'aprenentatge
- Les propostes curriculars, els emplaçaments on es duran a terme i els suports per al seu desenvolupament.
- Els criteris de seguiment i avaluació del procés d'aprenentatge.

Les ACI han de ser elaborades pel tutor/a de l'alumne/a amb la col·laboració del professorat de psicologia i pedagogia, dels professionals que han d'intervenir en la seva atenció i de l'EAP.

- Pla Individual Intensiu (PII)

Ha de recollir la informació obtinguda amb l'avaluació inicial de l'alumne/a nouvingut, ha de prioritzar les necessitats educatives a treballar i ha d'establir els mecanismes de planificació, seguiment i avaluació del procés d'acceleració del seu aprenentatge, que li ha de permetre incorporar-se plenament a la dinàmica habitual del seu grup classe de referència. També, ha de preveure el procés d'adquisició de les competències bàsiques: comprensió i expressió orals i escrites, agilitat en el càlcul i en la resolució de problemes, coneixements essencials dels àmbits social i científic i autonomia en el treball escolar.

- Atencions Individualitzades (AI)

Atencions a alumnes que es considera convenient que sortint una o dues hores setmanals de la classe per poder atendre'ls individualment o en petit grup, ja sigui a nivell de competències curriculars (potenciar el procés de lecto escriptura, matemàtiques...) o per portar a terme un treball més afectiu- emocional.

- Altres professionals, comissions i recursos

- TIS: Tècnica Integradora Social que realitza el seguiment del pla d'absentisme i és la professional que moltes vegades fa de pont entre el centre i les famílies. També fa un treball individual amb alumnes que necessiten d'hàbits concrets com ara higiene, planificació, conducta...
- Pla de salut (infermera i psicòloga): La infermera atén demandes derivades de temes com alimentació, tabac, drogues, sexualitat, desenvolupament... Els alumnes poden demanar hora a consergeria o anar directament a l'aula on es troba la infermera. La psicòloga fa un treball sistemàtic amb alumnes que requereixen d'un treball psicològic i que s'han derivat des del departament de diversitat. La majoria de casos són estudiants que es considera necessari que facin aquest treball i per diferents motius no acudeixen als especialistes externs.

- Pla de mediació: L'institut aposta per la mediació com a via de resolució de conflictes. Es treballa per què els alumnes interioritzin la cultura del diàleg i la negociació per resoldre problemes i solucionar-los. Al centre disposen de 10 mediadors que són professors i professores. No obstant això, aquest curs hi ha un programa de formació per 20 alumnes de 1r d'ESO que volen ser mediadors del centre.
- Escola de pares i mares IES Vallvera: Des de l'institut s'organitzen unes sessions on es comparteix, s'explica i es proposen diferents maneres de relacionar-se amb els adolescents a partir de casos pràctics i reals que proporcionen estratègies, maneres de fer davant les situacions habituals amb les quals es troben els pares i les mares.

1.3. ANÀLISI DE L'ACCIÓ DEL PROFESSIONAL DE LA PSICOPEDAGOGIA

1.3.1. Procediment

Per poder fer una anàlisi de l'acció del professional de la psicopedagogia he utilitzat diversos recursos, que m'han permès tenir una visió més global de la seva tasca. Els instruments de recollida de dades que he utilitzat per extreure aquesta informació han estat l'entrevista, l'observació i els diversos documents del centre.

L'*entrevista* com a recurs em va servir per poder tenir una visió personal de la feina de la psicopedagoga. L'entrevista la vaig portar a terme juntament amb una altra companya de pràctiques. Ens vam plantejar una entrevista semi-estructurada, és a dir, vam formular les preguntes que ens interessaven, però vam deixar que la psicopedagoga del centre inclogués en les seves respostes tota aquella informació rellevant. A més a més, afegíem preguntes o en modificàvem d'altres que ja ens havia respost. Els objectius principals que ens vam plantejar eren conèixer la seva trajectòria professional, les seves tasques i funcions principals dins del centre i les seves motivacions i perspectives de futur envers aquesta professió³.

Un altre recurs que m'ha servit de gran ajuda ha sigut l'*observació*. Aquest procediment m'ha permès veure tot el procés que requereixen les diverses tasques del

³ Annex 1: Entrevista a la psicopedagoga del centre.

psicopedagog, et fa adonar dels canvis i dels avenços durant tot el període d'estada al centre, et permet veure el treball del dia a dia, les situacions que es viuen a l'institut, les relacions entre els professionals i els alumnes, les vivències, les verbalitzacions... més importants. Aquestes observacions les he portat a terme durant la meva estada a l'IES Vallvera, a partir de les sessions que la psicopedagoga feia a l'Aula Oberta, de les reunions de les diverses comissions i de tot el seguiment de la psicopedagoga en el dia a dia de la seva tasca. A més a més, l'observació et permet veure les contradiccions, les provocacions, les equivocacions i els riscos amb que es poden trobar els professionals.

Els *documents* del centre que m'ha facilitat la psicopedagoga, com per exemple la *guia del professorat per el curs 2007- 2008*, també m'han servit com a font d'informació que m'ha permès fer-ne una anàlisi per poder extreure el màxim d'informació. En primer lloc, i a trets generals, m'ha sigut útil per contextualitzar el centre, saber les activitats que fan, els serveis dels quals disposen... i en segon lloc per conèixer més concretament la tasca del psicopedagog i les seves funcions dins el centre.

1.3.2. Funcions i tasques

Segons les instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres per al curs 2007/ 2008, l'atenció a la diversitat de necessitats educatives dels alumnes és responsabilitat de tot el professorat. El psicopedagog de centre s'ha de dedicar, prioritàriament, als alumnes que presenten més dificultats en l'aprenentatge i molt particularment, a aquells que necessiten suports educatius específics per progressar en els seus aprenentatges i per participar en les activitats ordinàries del centre, complementant les funcions que desenvolupen els professors de cada matèria pel que fa a l'atenció de les diferents capacitats, interessos i ritmes d'aprenentatge que presenten els alumnes. Per tant, els alumnes amb necessitats educatives especials vinculades a discapacitats o amb greus dificultats d'aprenentatge són els primers que s'han de beneficiar de la intervenció d'aquests especialistes.

El psicopedagog de centre ha de distribuir el seu horari lectiu entre les activitats següents:

1. Atenció a l'alumnat

2. Suport tècnic al professorat
3. Suport a l'acció tutorial i a l'orientació a l'alumnat

En la programació de centre s'atribuiran 9 hores lectives a la docència i a l'atenció a l'alumnat i 9 hores lectives al suport al professorat i l'acció tutorial. En el desenvolupament de les seves funcions, el psicopedagog comptarà amb la col·laboració de l'EAP. Cada centre determinarà els mecanismes per a la coordinació del psicopedagog i l'EAP.

Tal i com indica la normativa, la psicopedagoga de l'IES Vallvera treballa sempre en coordinació amb la resta de professionals del seu camp, i realitza diferents tasques tant amb els alumnes, professors com també amb les famílies. Un cop analitzades les funcions i les tasques dels psicopedagogs, remarcaré les funcions i les tasques més observables que realitza la psicopedagoga en el centre i que estan adaptades segons el context de l'institut:

1. Atenció a l'alumnat

- Realitza docència en els grups adaptats o en les aules obertes (hi dedica 12 hores a la setmana).
- Realitza atencions individualitzades.

2. Suport tècnic al professorat

- Atén a les demandes dels professors, tutors, famílies i principalment dels propis alumnes.
- Fa la devolució d'informació als tutors dels alumnes els quals ens han estat derivats a través del full de derivació.

3. Suport a l'acció tutorial i a l'orientació a l'alumnat

- Estableix les primeres anàlisis dels casos d'alumnes amb necessitats educatives especials i/o problemàtiques psicològiques i/o psicopedagògiques.
- Realitza el seguiment sistemàtic i les valoracions psicopedagògiques dels alumnes que participen del programa.

- Realitza el seguiment i les valoracions trimestrals dels alumnes de les UECS així com, si s'escau, valora les noves propostes de candidats a través dels informes corresponents a la comissió de diversitat del centre.
- Deriva els casos als diferents professionals que hi intervenen..
- Tutories d'assessorament als alumnes.
- Participació en les comissions de mediació, escola de pares i mares i pla de salut.
- Coordinació amb l'EAP, que ve l'institut dos matins a la setmana.

A més a més, participa en les següents comissions:

- Pla de mediació
- Escola de Pares i Mares
- Pla de Salut (en col·laboració amb el CSMIJ i les infermeres).
- Comissió d'Atenció a la Diversitat
- Comissió Pedagògica

La funció principal de la psicopedagoga del centre es basa en l'atenció a l'alumnat, principalment en avaluar els alumnes, dels quals els tutors informen a partir d'un full de derivació⁴, Segons la normativa vigent ha de dedicar 9 hores a atendre aquest col·lectiu i 9 hores més a realitzar suport tècnic al professorat i suport a l'acció tutorial i a l'orientació de l'alumnat. La majoria de derivacions són relacionades amb dificultats d'aprenentatge o bé amb disminució del rendiment. Els factors principals que intervenen en la disminució del rendiment sol ser emocional i motivacional. Un cop realitzada l'avaluació de l'adolescent i del seu entorn més pròxim, es redacta un full de devolució al professor per informar de les actuacions, recomanacions i de les principals orientacions.

La psicopedagoga de l'IES Vallvera té una relació molt propera amb els altres professionals del centre, i sobretot amb els que estan implicats en temes de diversitat, ja que són amb els que es coordina i coopera, perquè els alumnes implicats tinguin un millor procés de desenvolupament i aprenentatge. La psicopedagoga es coordina amb

⁴ Annex 2: Full de derivació.

l'EAP, amb els Serveis Socials, amb la Comissió d'Atenció a la Diversitat (CAD), etc. La seva ideologia de treball es basa en el treball en equip, ja que és bàsic per portar a terme projectes, idees, solucionar problemes i afavorir la qualitat de l'ensenyament dels alumnes que ho necessiten. Les reunions de coordinació són un instrument bàsic per afavorir el treball en equip, ja que permet l'estudi de problemes i presa de decisions.

1.3.3. Model d'assessorament

La psicopedagoga de l'IES Vallvera parteix d'un enfocament **educacional-constructiu**, un model d'assessorament que s'aproxima al perfil perquè és contextual, preventiu i col·laboratiu. Aquest enfocament considera:

- El desenvolupament humà com un procés permanent de culturització. La incorporació de coneixement permet desenvolupar i actuar de forma més autònoma.
- El context social, és a dir, la interacció entre els agents mediadors ha de formar part de la intervenció.
- Els agents educatius i el professor com a mediadors especialitzats han de guiar l'aprenent des de els seus coneixements previs a nivells més elevats d'abstracció i autonomia.
- La major part de les dificultats d'aprenentatge i de retards en el desenvolupament que presenten alguns alumnes poden explicar-se per la inexistència o baixa qualitat de la interacció social rebuda.

El psicopedagog que treballa des d'aquest enfocament ha d'abordar el problema d'una forma global i integrada, ha de col·laborar amb professionals d'altres sistemes per aconseguir marcs de cooperació que beneficiïn ambdues parts, ha de construir un context de col·laboració amb els professors i pares dels alumnes i amb els altres professionals, ha d'aconseguir una major autonomia en la comunitat escolar on treballa i ha de consolidar canals de comunicació i col·laboració amb els docents.

En el model educacional- constructiu, les persones construeixen la seva realitat a partir de les experiències viscudes, i a partir d'aquestes experiències en construeixen unes de noves a través de la interacció amb altres membre i/o experiències. Però, el més important és que els alumnes assoleixin **aprenentatges funcionals**, on el

coneixement que adquireixin pugui ser empleat en altres situacions i contextos. A més a més, de destacar la importància de l'aprenentatge significatiu.

La psicopedagoga del centre, treballa des d'una **perspectiva sistèmica**. On tots els membres del sistema són considerats com element en interacció dinàmica, organitzats en funció d'uns objectius. On la interacció amb els membres d'un sistema és la impossibilitat de mantenir una relació unidireccional. Així doncs, el comportament d'un influeix en el comportament de l'altra i viceversa, per tant, el comportament d'un no és la causa del comportament de l'altra.

No es pot entendre a un alumne sense veure el context on es desenvolupa. L'alumne no es considerat com una individu aïllat que es desenvolupa en un context. Sinó que aquest té una família d'origen que té uns valors construïts i unes pautes de relació, i aquest valors entren en contacte amb els valors d'altres individus. I el seu comportament estarà relacionat amb els valors i principis que la família inculqui al seu fill.

Per això, el comportament que pot mostrar un alumne ha de ser entès des de la situació familiar i les relacions que s'estableixen dins del nucli familiar. El primer nucli socialitzador és la família i aquesta reforça una sèrie de conductes i comportaments que el noi o noia utilitzarà per a relacionar-se, així doncs, el context donarà significat a les diferents conductes.

A l'IES Vallvera, hi ha una tipologia d'alumnes amb diversitat cultural, i això fa que molts alumnes es comportin d'una manera determinada perquè així ho han après a la seva família. Per tant, hem d'entendre el comportament d'aquest joves des del context on estan creixen com a persones, el qual ens pot donar molta informació de la seva manera de comportar-se i interactuar. Un exemple que justifica l'explicació anterior seria casos de nois d'origen subsaharia que desqualifiquen a les dones, pel comportament masclista que els hi ha inculcat els seus pares, i no toleren que una dona els hi penalitzi ni corregeixi les seves actuacions.

Un altre punt que té en compte aquest model és aconseguir de forma gradual una major autonomia dels professors per prendre decisions sobre com afrontar els

problemes que pugin produir-se a l'aula, i no només dels professors sinó també de tota la comunitat escolar.

En resum, aquest enfocament implica:

- Intervenir psicopedagògicament modificant el context on hi ha el problema sobre el que es pretén actuar.
- Modificar un context col·laborant activament amb els agents rellevants implicats en el problema.
- Aconseguir aquesta col·laboració implica compartir la representació del problema i el sentit i significat de la intervenció que es proposa. És a dir, establir complicitat amb altres professionals.

2. MARC TEÒRIC: LES HABILITATS SOCIALS

La nostra salut mental i l'equilibri personal estan molt relacionats amb la forma en què vivim les relacions interpersonals. La convivència, com ens sentim amb els altres, pot resultar reconfortant o convertir-se en un malson. Viure amb els altres és un art que es pot aprendre no només per caure bé, sinó perquè la integració social és un factor clau del benestar emocional.

Les habilitats socials són una sèrie de conductes i gestos que expressen sentiments, actituds, desigs i drets de l'individu, sempre d'una manera adequada i de manera que resolguin satisfactòriament els problemes amb els altres. Si dominem aquestes habilitats podrem aconseguir satisfaccions en l'àmbit de la família, de les amistats, en les relacions amoroses, a l'hora d'aconseguir una feina, de relacionar-nos amb els nostres caps i companys de feina i de convèncer de les nostres actituds o dels nostres plantejaments. Les habilitats socials impliquen un control de les pròpies emocions i requereixen una maduresa emocional segons l'edat de cadascú. Aquestes s'aprenen per observació de models i per la tècnica d'assaig i error.

2.1.FACTORS QUE INTERVENEN

Les habilitats socials són conductes, verbals i no verbals, que faciliten una relació interpersonal assertiva⁵. Són verbals perquè la major part de la nostra comunicació d'idees es fa mitjançant paraules, i són no verbals perquè bona part de la comunicació, principalment en els seus aspectes emocionals i afectius, es realitza no verbalment: per la mirada, el somriure, els gestos de la cara i de les mans i la distància entre els interlocutors. Per ser socialment hàbil cal aprendre a captar aquests missatges no verbals i a emetre'ls oportunament.

- **El llenguatge no verbal**

L'expressió de la cara és un factor que cal tenir present, el rostre expressa sis emocions fonamentals: por, ràbia, menyspreu, alegria, tristesa i sorpresa. Hi ha tres zones de la cara que representen aquestes emocions: el front amb les celles, els ulls i la zona inferior de la cara.

La mirada

Mirar als ulls o a la zona superior de la cara ajuda a establir el contacte i, depenent de com siguin aquestes mirades, s'expressen les emocions: es considera més properes les persones que miren més el seu interlocutor, però no si és de forma fixa i dominant. Mirar poc pot ser signe de timidesa. La mirada acompanya la conversa: si mirem quan escoltem animem l'altra persona a comunicar-se. En canvi, mirar als ulls quan parlem converteix el nostre discurs en més convincent.

El somriure

Denota proximitat, suavitza tensions i facilita la comunicació. Però si el gest somrient expressa ironia o escepticisme pot manifestar rebuig, indiferència o incredulitat.

La postura corporal

Els gestos del cos expressen com se sent interiorment la persona d'acord amb la seva manera de seure, de caminar... Es pot transmetre escepticisme (encongint-se d'espatlles), agressivitat (estrenyent els punys), indiferència (asseient-nos gairebé estirats quan algú ens parla). La distància física entre persones que es comuniquen

⁵ Extret de http://ca.wikipedia.org/wiki/Habilitats_socials.

també indica la proximitat emocional entre aquests individus. Dos cossos propers expressen proximitat afectiva. Girar l'esquena o mirar cap a un altre costat és una manifestació de rebuig o desgrat. Un cos contret expressa decaïment i manca de confiança en si mateix; un cos expandit, expressa tot el contrari.

Els gestos

Els que es fan amb les mans i el cap acompanyen i emfatitzen el que es comunica amb la paraula o el silenci.

- **El llenguatge verbal**

La veu

Les mateixes paraules amb entonació diferent transmeten sentiments molt diversos com per exemple ironia, ira, excitació, sorpresa o desinterès. Un to somort és senyal d'abatiment o depressió. Una conversa que es manté sempre en el mateix to resulta monòtona i avorrida i suscita poc interès. Es fa sentir més, és a dir, comunica millor, la persona que juga amb les modulacions de veu al llarg de la seva xerrada. El to és a vegades tan important com el mateix contingut de les nostres paraules.

Un volum alt de veu expressa seguretat i domini de la situació, però quan s'eleva massa pot suscitar rebuig i connotar agressivitat. El volum baix, per la seva part, pot suggerir estats d'ànim com debilitat o falta de confiança en un mateix però també confidencialitat i proximitat. També és important tenir en compte la fluïdesa de la paraula i el ritme. La utilització de repeticions, falques, frases fetes i supèrflues i els titubeigs, produeixen impressió d'inseguretat, monotonia i fins i tot, desconcert en qui escolta.

Tots aquests elements de conducta relacional són eines de la nostra forma d'estar en societat i ens ajuden a relacionar-nos de forma més eficient. Les habilitats socials són conductes apreses i, per tant, les podem millorar. Faciliten la relació amb d'altres persones i ens ajuden a ser més nosaltres mateixos, reivindicant els nostres drets i peculiaritats sense negar els drets dels altres. El més positiu és que faciliten la comunicació i la resolució de problemes amb d'altres persones. L'art de conviure amb els altres consisteix a no quedar-se curt i a no passar-se, sinó en buscar un equilibri.

2.2.VESSANT COGNITIU I MORAL DE LES HABILITATS SOCIALS

Les habilitats socials requereixen unes habilitats cognitives prèvies⁶. Una persona no pot ser hàbil socialment si no té pensament alternatiu, és a dir, si no veu diverses sortides a una situació interpersonal, a un problema de relació. En aquesta vessant hi intervenen tres tipus de pensament:

1. *Pensament causal*: capacitat per fer un diagnòstic interpersonal, per poder determinar què està passant.
2. *Pensament conseqüencial*: preveure les conseqüències d'un fet i imaginar-les amb encert, abans de fer o dir alguna cosa.
3. *Pensament de perspectiva*: Empatia, posar-se al lloc de l'altre i saber sintonitzar amb la seva alegria, la seva tristesa, el seu entusiasme, els seus temors...

El creixement moral passa per diferents etapes que estan relacionades amb l'edat i cal treballar-les per anar-les superant, per anar creixent com a persones. Segons Kolberg (Segura, 2003) existeixen sis estadis de creixement moral:

1. *Heteronomia* (del 0 als 5 anys): Quan el bé i el mal determinen agents externs (pares, persones grans, l'altre...). Actuen en funció del premi o càstig.
2. *Individualisme* (dels 6 als 10-11 anys): Es descobreixen les regles dels jocs i es compleixen, no per respecte als altres ni per por, sinó per egoisme. La regla bàsica d'aquest estadi és la llei de Talió: "ull per ull".
3. *Expectatives interpersonals* (11- 12 fins als 20 anys): Propi de la pubertat i adolescència. Ens movem pel desig d'agradar i de ser acceptats. Es fa el que s'espera de nosaltres, perquè ens considerin bons.

⁶ Extret de SEGURA, M.; EXPÓSITO, J I ARCAS, M. (2003) *Educació Secundària Obligatòria. 1r cicle. Programa de competència social. Habilitats cognitives, valors morals i habilitats socials*. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Generalitat de Catalunya.

Es pot produir el conflicte d'expectatives, si els pares esperen una cosa de l'adolescent i els amics un altra.

4. *Sistema social i consciència* (entre els 20 i els 30 anys): Als 18- 20 anys comença l'edat adulta pel que fa a la moral, és a dir, comença l'autonomia moral. És una etapa de responsabilitat. És compleix amb l'obligació no per por ni per egoisme, ni per quedar bé, sinó per responsabilitat. Es fa allò a que un s'ha compromès però només es limita al seu grup, família i amics, la resta no es responsabilitat seva.
5. *Contracte social* (entre els 20 i 30 anys): En aquest estadi es pensa i defensa els drets bàsics de tots els éssers humans.
6. *Principis ètics* (entre els 20 i els 30 anys): faig a l'altre el que vull per mi. En l'estadi dels que viuen, defensen i lluiten per la igualtat, el respecte autèntic i l'amor a tots els éssers humans.

Tothom parteix en el seu creixement moral del primer estadi, però no tothom arriba al sisè. Per poder arribar al sisè estadi és necessari desenvolupar:

- *El judici moral*: la capacitat individual per emetre judicis de forma argumentada sobre allò que està bé i el que està malament en les conductes humanes, en la pròpia i en les dels altres.
- *La comprensió crítica*: capacitat de comprendre i cercar l'arrel dels problemes personals i socials, tenint en compte les diferents lectures que se'n poden fer, adquirint actituds de compromís per millorar a nivell individual i social.

Per una bona relació humana amb els altres cal disposar i creure en molts valors, és a dir, apreciar o considerar valuosament l'amistat, la sinceritat, la fidelitat, el respecte, la justícia... És important que tinguem cura de les tres dimensions de la persona, la biològica- psicològica, social i moral. Ja que l'estat de salut de cada una d'elles es reflexa en el nostre estat general, en la forma de ser, fer, actuar, relacionar-se, sentir-se, estimar-se i estimar, en definitiva en la seva forma de viure i en la seva qualitat de vida.

Si hi ha alguna cosa que no funciona, cal cercar les estratègies i les ajudes més adequades per canviar, millorar, rectificar allò que no va bé. *La personalitat sana és*

aquella que ha aconseguit un equilibri entre els seus diferents components, un grau de maduresa suficient en relació amb l'edat, el que suposa un bon coneixement d'un mateix, la pròpia acceptació, el disseny d'un projecte de vida i la capacitat de tenir una conducta coherent, adaptada a la realitat, amb metes i objectius (Rojas, E.).

2.3. L'ASSERTIVITAT

L'assertivitat és un equilibri entre dos extrems, ser nosaltres mateixos i resultar convincents sense incomodar els altres, com a mínim no més de l'imprescindible⁷. La persona persuasiva, eficaç en la seva comunicació i que resulta agradable als seus interlocutors es pot considerar assertiva. Contra l'assertivitat podem pecar per excés o per defecte.

Per defecte

Actituds passives. Incapacitat per expressar amb llibertat el que se sent, la pròpia opinió. Demanar disculpes constantment, ja que és una falta de respecte vers les pròpies necessitats. L'individu passiu intenta evitar els conflictes al preu que sigui. Qui actua així no fa comprendre les seves necessitats, s'acaba sentint marginat i es mostra irritat per la càrrega de frustració acumulada. Tampoc per als seus interlocutors és fàcil la situació d'endevinar què vol l'individu passiu i acaben per considerar-lo una persona molesta.

Per excés

Són les conductes agressives i inadequades, dominar els drets dels altres per la defensa dels propis. Aquestes conductes agressives poden incloure desconsideracions cap a l'altre, insults, amenaces, humiliacions i fins i tot atacs físics. Tampoc falta la ironia i el sarcasme despectiu. Es tendeix a la dominació, a negar a l'altre la capacitat de defensar-se, de respondre equitativament. Les conseqüències, a llarg termini, sempre són negatives fins i tot per a l'agressor que es queda sense amics, per molt que pugui haver guanyat súbdits.

⁷ SEGURA, M.; EXPÓSITO, J I ARCAS, M. (2003): Educació Secundària Obligatòria. 1r cicle. Programa de competència social. Habilitats cognitives, valors morals i habilitats socials. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Generalitat de Catalunya.

La conducta assertiva és la més hàbil socialment perquè suposa l'expressió oberta dels sentiments, desigs i drets però sense atacar ningú. Expressa el respecte cap a si mateix i cap als altres. Ser assertiu no significa l'absència de conflicte amb d'altres persones, sinó el saber gestionar els problemes quan sorgeixen, encertar el punt mig entre la inhibició i l'agressivitat.

Per ser més assertius cal:

- Valorar-nos suficientment. Mantenir i cultivar un bon concepte de nosaltres mateixos, identificant i remarcant els nostres valors i qualitats.
- No enfadar-nos gratuïtament o per nimietats. Enfadats ens trobem malament emocionalment i, a més a més, transmetem una imatge de debilitat. El que convé és recuperar la calma, contextualitzar el problema, calmar-se i expressar tranquil·lament la nostra opinió.
- Evitar les amenaces. És més eficaç perquè ens prenguin seriosament i ens valorin, reflexionar sobre els passos que donarem per defensar les nostres opinions, actituds o drets i després enunciar els arguments amb correcció, però no exempta de fermesa si la situació ho requereix.
- No demanem disculpes protocol·làriament, fem-ho només quan sigui necessari.
- No hem d'ignorar mai els altres. Escoltem mostrant respecte per l'altre i interès pel que diu. No dominem, per molta raó que creguem tenir. Permetem que l'altre tingui una sortida digne, no tanquem portes al diàleg.
- Admetem els nostres errors i equivocacions.

2.4. MÈTODES PER TREBALLAR LES HABILITATS SOCIALS

2.4.1. Goldestein: mètode estructurat

Segons Goldstein (Segura, 2003), l'aprenentatge de les habilitats socials s'estructura en quatre moments fonamentals:

1. Modelatge: Es tracta de seguir un model. Les persones aprenem a fer les coses a partir del que veiem que fan els altres. A partir d'un educador, un ajudant o un vídeo es pot ensenyar una habilitat social, ja que aquests fan de model. Pot ser molt profitós per una alumne el problema del qual ha estat no tenir bons models adults.

2. Interpretació: Fa referència a assajar l'habilitat social de la manera més realista possible. És el moment central en el programa d'entrenament en habilitats socials. Cal que l'alumnat se senti motivat i entusiasmant perquè s'ho passi bé fent-ho.

3. Crítica: Després de representar cada habilitat es fa a cada estudiant una crítica constructiva. Primer es pregunta l'opinió a tot el grup i després al protagonista perquè s'autocritiqui, tan en les coses bones com en les dolentes. L'educador també ha de donar la seva opinió, el més objectivament possible i amb paraules que animin a continuar treballant l'habilitat.

4. Generalització o transferència: L'alumnat ha de comprendre que aquest joc és per convida millor al carrer i a casa i que s'ha de portar a terme. Han de ser capaços de generalitzar al carrer o a casa el que han après i representat al centre. També, l'alumnat ha d'aprendre a reforçar-se interiorment, i ha de plantejar-se l'habilitat social, tot exercitant el pensament causal, alternatiu, el de perspectiva i el conseqüencial.

2.4.2. Michelson: motivació i diversitat de conductes

El mètode que proposa Michelson (Segura, 2003) és molt semblant al de Goldestein, les úniques diferències importants entre els dos autors són:

1. Abans de fer el modelatge cal fer una breu discussió amb l'alumnat, així els motivem a interessar-se per les habilitats socials que volem treballar.

2. Proposa que es facin tres tipus de modelatge: inhibit, agressiu i assertiu. Així queden clares les tres possibilitats que tenim davant nostre. Al final però, ha de quedar clar que la conducta assertiva és la correcta.

2.5. CONTROL EMOCIONAL

Per aconseguir tenir habilitats socials, és indispensable el control emocional, ja que els que són capaços de controlar les seves emocions són persones amb més capacitat d'empatia i més assertives. Per poder controlar les emocions cal que cadascú es conegui a ell mateix, és necessari saber identificar les emocions, quan les sentim i quan altres persones les expressen⁸.

A continuació es proposen algunes tècniques senzilles per controlar les principals emocions (Goleman, 1996):

1. *Per controlar la ira*

- Fer un esforç per calmar-se al començament del procés, no quan aquesta arriba al seu punt màxim.
- Buscar ambients per calmar-se on no hi hagi nous estímuls per a la ira.
- Fer exercicis físics relaxants.
- Comptar fins a 10.

2. *Per controlar l'angoixa o ansietat*

- Fer exercici físic relaxant: exercicis respiratoris, nedar, pescar...
- Discutir els pensaments angoixants amb algú de confiança perquè ens ajudi a objectivar-los i a trobar solucions realistes.
- Enfrontar-nos a les fòbies i situacions en petites dosis.
- Rebre l'afecte i les carícies dels qui ens estimen.

⁸ SEGURA, M.; EXPÓSITO, J I ARCAS, M. (2003): Educació Secundària Obligatòria. 1r cicle. Programa de competència social. Habilitats cognitives, valors morals i habilitats socials. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Generalitat de Catalunya.

- Distreure's amb activitats interessants.

3. Per controlar la tristesa i la depressió

- Distreure's amb activitats interessants.
- Fer exercici físic enèrgic: córrer, aeròbic...
- Buscar un triomf, fent el que se sap fer bé.
- Fer teràpia cognitiva:
 - Adonar-se que tot sentiment trist va sempre precedit per un pensament negatiu.
 - Acostumar-se a rebutjar el pensament negatiu en el mateix moment que apareix, rebutjar-los i pensar en qualsevol altra cosa.
 - Seleccionar pensaments alternatius que facin referència al problema que va causar la tristesa o depressió, però de forma positiva i realista.

2.6. TIPUS D'HABILITATS

1. Habilitats elementals

- Escoltar l'altre. Treballar la capacitat de comprendre el que m'estan comunicant.
- Aprendre a iniciar una conversa i a mantenir-la.
- Aprendre a formular preguntes.
- Saber donar les gràcies.
- Presentar-se mudat correctament.
- Saber presentar-nos a d'altres i presentar els altres.
- Saber elogiar.

2. Habilitats avançades

- Aprendre a demanar ajuda.
 - Capacitar-nos per donar i seguir instruccions.
 - Saber demanar disculpes.
 - Aprendre a convèncer els altres, a ser persuasius.
-

3. Habilitats relacionades amb els sentiments

- Conèixer els nostres sentiments i emocions i saber-los expressar.
- Comprendre, valorar i respectar els sentiments i les emocions dels altres.
- Saber reaccionar davant de l'enuig de l'interlocutor i gestionar bé la situació.
- Resoldre les situacions de por.

4. Habilitats alternatives a l'agressivitat

- Demanar permís.
- Compartir coses, sensacions i sentiments.
- Ajudar els altres.
- Aprendre a negociar, a consensuar, a arribar a acords.
- Recórrer a l'autocontrol en les situacions difícils.
- Defensar els nostres drets quan els veiem amenaçats.
- Respondre a les bromes quan procedeixi.
- Defugir les baralles.

3. PROPOSTA DE PROGRAMA D'HABILITATS SOCIALS

Un cop analitzat i contextualitzat el centre, podem observar que l'alumnat que acull l'IES Vallvera és cada cop més divers, i que la tasca de la psicopedagoga consisteix en atendre aquesta diversitat. Un dels grups que atén la psicopedagoga és l'Aula Oberta de 2n d'ESO, els nois d'aquesta classe són alumnes amb dificultats de relació amb els altres i normalment estant etiquetats com a conflictius. No obstant, aquests alumnes no tenen les habilitats socials bàsiques adquirides, i per aquest motiu, vaig trobar interessant proposar un programa d'habilitats socials amb la intenció d'ajudar al professorat a treballar la convivència i la relació del seu alumnat.

En aquest apartat proposaré una sèrie d'activitats destinades a treballar les habilitats socials. Desenvoluparé quatre unitats d'intervenció, treballant en cada una d'elles una habilitat de cada tipus de la classificació anterior: de les habilitats elementals treballaré el **saber elogiar**, de les habilitats avançades el **saber disculpar-se**, de les habilitats relacionades amb els sentiments, el **saber expressar les emocions i els**

sentiments, i de les habilitats alternatives a l'agressivitat **saber negociar i arribar a acords**.

Totes les habilitats socials són important, però he escollit aquestes quatre perquè afavoreixen una millor convivència dins l'aula i una millor relació entre els companys i la resta de professionals del centre. També, portaré a terme una de les activitats proposades en el grup- classe especificat i en faré una valoració dels resultats obtinguts.

3.1.CARACTERÍSTIQUES DEL GRUP- CLASSE

El grup classe al qual va destinat aquesta proposta de programa d'habilitats socials, és el grup de 2n d'ESO D. L'Educació Secundària Obligatòria a l'IES Vallvera es divideix en quatre grups: l'A i el B, on els alumnes tenen la primària aprovada, i el C i el D, on hi ha els alumnes que no tenen la primària aprovada. Aquests dos últims grups són heterogenis, però en el grup D hi ha un tutor que passa més hores a l'aula i és un referent per ells. Els grups D del segon cicle d'ESO són les Aules Obertes, i és on hi ha els alumnes amb problemes conductuals. No obstant, amb el grup de 2n d'ESO es segueix el mateix sistema i també formen una Aula Oberta, ja que la majoria d'ells tenen dificultats relacionals i de caire conductual.

En aquest grup hi ha vuit alumnes, tot i que a mitjans de curs un va marxar perquè va canviar de domicili. Tots ells són nois i tenen procedències molt diverses. Els alumnes d'aquest grup tenen dificultats de relació amb els companys i amb els adults, i per aquest motiu se'ls ha atribuït aquest grup- classe. Tot i això, a l'aula es marquen molt els límits i s'intenta que hi hagi un bon clima entre ells. Una altra característica d'aquest grup és la dispersió, ja que es distreuen amb molta facilitat i s'ha de procurar tenir activitats diverses i motivadores per atraure la seva atenció.

Dins l'aula hi trobem sis alumnes que tenen 13 anys i dos que en tenen 14. Pel que fa a la procedència de les seves famílies, cinc venen de Gàmbia, un del Marroc, un d'Hondures i un és de Salt. No obstant, no presenten cap dificultat pel que fa a la llengua a nivell parlat, ja que el comprenen sense problemes. Tenen entre tres i cinc germans i en la majoria de famílies treballa tant el pare com la mare. La majoria

practica el futbol, un pràctica, a més a més, el tenis i el rugbi, i un altre no en practica cap⁹.

3.2.RECURSOS HUMANS I MATERIALS

La intenció d'aquesta proposta de programa d'habilitats socials és que els nois i noies aprenguin a relacionar-se adequadament i a conviure amb els seus companys. Per aquest motiu és important tenir en compte tant els recursos humans com els materials, ja que tenen un important paper dins i fora de l'aula, i ajuden a clarificar els conceptes treballats i a relacionar allò que aprenen amb allò que veuen.

Així doncs, pel que fa als recursos materials s'utilitzaran fitxes on es portaran a terme diverses activitats, papers amb explicacions dels roll- playing, material per escriure, revistes, pel·lícules... i d'altres materials que s'expliquen específicament en cada unitat d'intervenció. També cal tenir en compte que l'aula on es duran a terme les diverses activitats és l'Aula Oberta de Segon d'ESO, que es troba al segon pis de l'institut. L'aula disposa d'un ordinador per cada alumne amb connexió a internet i d'un projector. En total hi ha nou taules, i els alumnes estan asseguts individualment.

Referent als recursos humans, aquesta proposta de programa d'habilitats socials es treballarà amb la psicopedagoga del centre durant el crèdit variable d'habilitats socials que realitzen aquests alumnes. A més a més, el centre també disposa de recursos de la zona com ara els serveis de l'ajuntament, l'Equip d'Assessorament Psicopedagògic, les instal·lacions esportives, el servei de transport... Tots aquests recursos ens han d'ajudar a portar a terme una bona pràctica educativa i han de fomentar el desenvolupament integral dels alumnes en tot el seu temps escolar i de lleure.

3.3.TEMPORITZACIÓ

Aquesta proposta de programa d'habilitats socials, es desenvolupa dins el crèdit variable d'habilitats socials, i les sessions tindran lloc durant una hora un cop a la setmana, per exemple els dijous de 9.30 a 10.30 del matí. Hi ha un total de quatre unitats d'intervenció i cadascuna d'elles es divideix en dues, tres o quatre sessions depenent de l'habilitat que es treballa. Cada sessió té una durada d'una hora. Així

⁹ Informació extreta a partir d'una enquesta als alumnes. Veure annex 3.

doncs, aquesta proposta de programa té un total de 12 hores i està pensada per portar-la a terme durant un trimestre.

3.4.OBJECTIUS GENERALS

UI 1: L'elogi	Reconèixer i valorar les habilitats i els aspectes positius d'un mateix i dels altres.
UI 2: Els sentiments i les emocions	Conèixer globalment els tipus de sentiments i emocions que existeixen i saber reconèixer i expressar els propis, així com també respectar els dels altres en situacions determinades.
UI 3:Aprenem a disculpar-nos	Saber disculpar-se en situacions concretes.
UI 4:Aprenem a negociar, a consensuar, a arribar a acords	Aprendre a negociar, consensuar i arribar a acords en determinades situacions.

3.5.CONTINGUTS GENERALS

Continguts conceptuals	<ul style="list-style-type: none"> - Autoconeixement: els propis interessos, motivacions, habilitats, aptituds.. - Gestió d'emocions i sentiments. - Eines de negociació col.laborativa, de consens, de presa de decisions. - Eines de comunicació..
	- Elaboració o descripció de diferents situacions reals i

Continguts procedimentals	<p>desplegament de diferents maneres d'abordar-los així com les seves conseqüències posteriors.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Simulació de diferents casos des de diverses perspectives.
Continguts actitudinals	<ul style="list-style-type: none"> - Respecte per un mateix i els altres. - Actituds d'interès, cooperació, assertivitat, empatia, comprensió...

3.6.METODOLOGIA

Un mètode d'ensenyament i aprenentatge és una manera d'organitzar els continguts i les activitat per tal d'arribar als objectius proposats. Actualment, la metodologia que utilitzem s'ha de basar en la concepció constructivista de l'aprenentatge. El mètode d'ensenyament- aprenentatge que utilitzem doncs, ha de respectar les diferències individuals dels alumnes. Per tant, no podem dir que hi hagi un únic mètode, ja que la metodologia que pot ser bona per un grup amb unes característiques determinades pot no ser-ho per a un grup amb unes altres característiques.

Tot i que no hi ha una metodologia única a seguir, si que tot mètode que utilitzem ha de reunir unes característiques generals, que responen a la concepció constructivista de l'aprenentatge. Aquests principis són:

- **Considerar el nivell de desenvolupament de l'alumne i atènr-s'hi.** Partir dels aspectes concrets, pròxims, habituals i continuats és una premissa fonamental per a ajustar-se als seus nivells de competència. Si l'ensenyament s'ajusta a les *experiències globals* de la vida d'aquests alumnes, s'afavoreix la *relació significativa* dels nous aprenentatges amb les nocions i *coneixements previs* en evocar situacions, necessitats, habilitats, instruments, materials i tipus d'interacció que la vida els planteja habitualment.
- **Dissenyar activitats similars a les que es duen a terme en els diferents contextos de participació dels alumnes amb relació a l'aprenentatge dels aspectes bàsics del currículum.** D'aquesta manera, els aprenentatges queden integrats en una realitat global on l'alumne/a pot donar significat i sentit als

aspectes comunicatius i lingüístics que hi són presents, assimilar els coneixements bàsics de la realitat física i social més pròxima, conèixer la pròpia realitat corporal i acceptar les seves pròpies limitacions construint el coneixement de sí mateix en la realització de les activitats quotidianes, observant gradualment les normes bàsiques de seguretat, etc.

- **Delimitar les condicions més adequades on s'ha de situar l'administració de l'ajuda.** Aquest espai òptim per a situar la intervenció educativa, anomenat *Zona de Desenvolupament Pròxim* (Vygotsky, 1979), s'estableix en la distància entre el que l'alumne pot fer (aprendre) tot sol i el que podria fer (aprendre) amb l'ajuda dels altres.

Tot i que el mètode que utilitzem tingui en compte tots aquests principis, el paper del professor també té especial rellevància. El professor no ha de ser un simple transmissor de coneixements sinó que ha de ser el mediador de l'aprenentatge dels seus alumnes, ha de ser capaç d'establir comunicació amb els nois i noies, participar en els seus interessos, coordinar i organitzar les activitats per tal que siguin motivadores i adequades al nivell dels alumnes. També, ha de ser un bon observador per tal d'avaluar tots els aspectes que tenen a veure amb el procés d'ensenyament-aprenentatge, i ha de ser prou hàbil per adonar-se que a vegades la metodologia que utilitza no pot ser l'adequada per l'alumnat, que no vol dir que no sigui bona sinó que ens segons quines situacions no funciona.

En aquesta proposta de programa d'habilitats socials s'ha procurat tenir en compte totes aquestes consideracions. S'utilitzen diferents mètodes de treball segons el tipus d'activitat proposada. Es tindrà en compte que es tracta d'una programació oberta i flexible, que depenent de les condicions en les quals ens trobem es pot modificar la metodologia. Cal dir que les sessions aniran avançant al ritme de la classe, així doncs, no s'explicarà la següent activitat fins que hagi acabat el grup- classe. Aquesta proposta de programa es treballarà a partir d'activitats individuals, en petit grup i amb tot el grup- classe.

3.7.CRITERIS D'AVALUACIÓ

És important considerar diferents maneres d'avaluar. Per aquest motiu es tindran en compte totes les que es puguin i s'aplicarà en tres moments del procés: inicial, on es valorarà els seus interessos, les seves necessitats, motivacions... L'avaluació formativa s'obté a partir del propi procés educatiu, així doncs, tindrem en compte tots els aprenentatges i funcionaments treballats al llarg de cada sessió, quin temps dediquen a plantejar-se qüestions davant l'activitat que han de fer... per tal d'anar ajustant l'ajut pedagògic i prendre consciència del grau de consecució dels objectius, així com de les possibles modificacions o canvis que caldria introduir per seguir avançant; i l'avaluació final que esdevindria el resultat obtingut al final de la unitat. També es realitzarà l'autoavaluació dels propis estudiants amb l'objectiu de què descobreixin objectivament que han avançat i après coses treballant a partir d'aquests continguts.

Finalment, s'utilitzarà l'observació com a eina d'avaluació. També s'utilitzarà un full d'observacions on anirem anotant els progressos que van fent els alumnes al llarg de la unitat d'intervenció. Durant el transcurs de les activitats s'anotarà al full d'observacions tots els aspectes que es considerin rellevants. L'autoavaluació és interessant que es porti a terme perquè aportin el que creuen ells i perquè participin davant dels petits errors que poden explicar per la seva inexperiència.

3.8.UNITATS D'INTERVENCIÓ

UNITAT 1: L'ELOGI

L'objectiu principal d'aquesta unitat és que els nois i noies aprenguin a elogiar els seus companys, i que, a més a més, augmentin la seva autoestima. Per saber elogiar és necessari tenir un bon autoconcepte d'un mateix i saber reconèixer el que nosaltres mateixos sabem fer bé, només així serem capaços de veure aspectes positius en els altres i ens n'adonarem que nosaltres també tenim característiques positives que ens afavoreixen.

1. Objectius

Objectiu general: Aprendre a reconèixer les habilitats i els aspectes positius dels altres i saber-les valorar.

Objectius específics

- Conèixer les pròpies habilitats.
- Valorar les conductes positives.
- Valorar els aspectes positius d'un mateix.
- Valorar els aspectes positius dels companys.
- Sentir-se valorat.
- Trobar el punt mig alhora d'elogiar.
- Reflexionar sobre la pròpia conducta.
- Conèixer diverses maneres d'elogiar.
- Potenciar la pròpia autoestima.
- Potenciar l'autoestima dels altres.

2. Continguts

L'ELOGI		
Conceptes	Procediments	Actituds
-Estils afectius-emocionals: autoestima, autoconfiança, autoconcepte, valoració personal... -Tipologia d'habilitats personals i socials. - Conductes socials.	-Anàlisi de situacions. - Observació de diverses conductes.	-Respecte envers els altres. - Empatia, saber-se posar en lloc dels companys. - Assertivitat en situacions diverses. - Reflexió sobre les pròpies actuacions. - Valoració de conductes.

3. Metodologia

La finalitat d'aquesta Unitat d'Intervenció és que els nois sàpiguen veure les seves habilitats i característiques positives i també les dels altres. Es valorarà molt el reconeixent i el respecte d'aquestes habilitats i sobretot el fet de saber-les elogiar. També es tindrà molt en compte el fet d'establir diàlegs durant les sessions per valorar i reflexionar sobre les activitats realitzades.

En aquesta primera Unitat d'Intervenció, es faran les activitats de manera individual excepte els diàlegs que es portaran a terme amb tot el grup. D'aquesta manera podrem observar quines tècniques i quins aprenentatges té cada nen a nivell individual i també a nivell de grup.

4. Temporització

Aquesta Unitat d'Intervenció estarà distribuïda en tres sessions d'una hora cadascuna. Dins de cada sessió es podrà fer més d'una activitat.

5. Recursos materials

Per aquesta Unitat d'Intervenció, s'utilitzarà paper, bolígraf per escriure i un diploma per cada alumne.

6. Activitats d'ensenyament- aprenentatge

Primera Sessió

Activitat 1: El que més m'agrada de...

- Cadascun dels alumnes ha de disposar d'un full de paper, i a la part superior hi ha d'escriure *El que més m'agrada de...* El títol ha d'acabar amb el nom de la persona que escriu el paper, per exemple *el que més m'agrada d'en Musa és...*
- Es tracta que aquest full vagi passant, amb ordre, per tots els alumnes de la classe i que cadascú anoti una característica positiva de cadascú. Per exemple, *el que més m'agrada d'en Musa és la seva sinceritat*. Quan s'acabi la ronda, cada alumne de la classe haurà escrit una característica positiva de cadascun dels seus companys.
- Quan el full arribi a la persona que l'ha començat, aquesta podrà llegir tot allò positiu que veuen els seus companys d'ell. D'aquesta manera podrà potenciar allò que més li interessa i que el fa sentir millor.

Activitat 2: Comentem

Al final de l'activitat es pot comentar l'activitat en grup i que cadascú expliqui el que més li ha cridat l'atenció. Aquesta activitat pot afavorir l'autoestima dels alumnes.

Segona Sessió

Activitat 1: El que millor ser fer

- Cada alumne haurà d'exposar als seus companys alguna cosa que sàpiga fer. Per exemple, un noi que jugi en un equip de futbol, pot explicar la posició en què juga, en quin equip juga, quants gols a marcat o ha parat durant la temporada... L'objectiu és que els nois i noies vegin aspectes positius en l'alumne.
- Un cop cada alumne hagi exposat el millor que sap fer, els companys hauran d'afegir elements en aquestes descripcions, és a dir, hauran d'afegir comentaris als companys de coses que ells creguin que també saben fer.
- Un cop cada alumne tingui un seguit d'aspectes positius a destacar, es buscarà una descripció per cada noi i farem un diploma per cadascun d'ells. Per exemple, seguint amb l'exemple anterior, el diploma del noi que juga a futbol dirà *al millor futbolista de la classe* o un noi que sàpiga fer anar molt bé l'ordinador el podríem destacar com *el millor informàtic de la classe*.

Activitat 2: Com ha anat?

Un cop tothom tingui el seu diploma, comentarem com ha anat l'activitat, què és el que més els hi ha agradat i el que menys, quins aspectes positius i negatius hi han trobat, etc.

Tercera Sessió

Activitat 1: Representem situacions

- En aquesta activitat cada alumne haurà de fer dos exercicis diferents. Per una banda, haurà de representar el paper d'un personatge que se li proposi amb un altre company, i per altra banda haurà d'observar els seus companys com representen altres situacions. Es tracta que mantinguin una conversa curta durant una estona i contestin i actuïn tal i com ells ho farien.
- Sortiran per parelles a davant de la classe i representaran les següents situacions:

- T'han posat deures a l'hora de classe, i els has d'entregar el proper dia perquè sinó suspendràs l'assignatura. No saps per on començar, et semblen molt difícils i no et surten. Decideixes demanar ajudar a un company de la classe que hi entén molt sobre el tema.
- Arribes un dia a la classe i un dels teus companys porta una samarreta que t'agrada moltíssim. A més a més, ahir vas mirar el seu fotolog i vas veure que sortia una foto on ja la portava. Què li dius?
- L'altre dia vas veure com un dels teus companys va agafar un CD d'una motxilla que no era la seva. Es tracta d'un CD amb una música molt xula que a tu també t'agrada molt. L'endemà el noi buscava desesperadament el seu CD i no el trobava, fins que el company que li va agafar li va dir que el tenia ell. Què li diries al company que va agafar el CD?
- A l'hora del pati, estàs jugant a futbol amb un amic, i de sobte s'acosta un alumne de l'institut més petit que vosaltres i us treu la pilota. El teu amic s'enfada molt i el vol pegar, però finalment veu que no és la millor solució. Què li diries?

Activitat 2: Valorem les representacions

Després de cada intervenció, els companys que estan observant, valoraran si la representació ha sigut adequada o no, si ha sigut agressiva, assertiva o inhibida i quin hagués estat el comportament més adequat.

Activitat 3: Sabem elogiar?

Finalment i per acabar la primera Unitat d'Intervenció farem una valoració sobre les tres activitats que hem portat a terme. El hi preguntarem que n'han tret i si els hi ha servit per saber actuar davant situacions determinades.

7. Criteris d'avaluació

S'utilitzarà l'avaluació inicial, la contínua i la final per saber on es troba l'alumne en cada moment. També es farà ús d'un full d'observacions on anotarem tots aquells aspectes rellevants que veiem de l'alumne. Al final de cada sessió hi ha una activitat d'avaluació que consisteix en comentar i reflexionar sobre el treball que s'ha portat a

terme. Aquestes activitats són una autoavaluació per conèixer com s'han sentit i què han après.

UNITAT 2: ELS SENTIMENTS I LES EMOCIONS

Aquesta unitat d'intervenció tracta principalment dels sentiments i de les emocions. El nois als quals va destinada aquesta proposta d'intervenció sovint tenen dificultats per controlar les situacions negatives i positives i tendeixen a reaccionar de maneres molt diverses. El que pretén aquesta unitat és conèixer els tipus de sentiments i emocions que podem sentir i buscar quina és la millor manera per poder-los expressar, amb un mínim de control. També, farem referència als sentiments i a les emocions dels companys i a la manera com cal que reaccionem davant d'ells.

1. Objectius

Objectiu general: Conèixer globalment els tipus de sentiments i emocions que existeixen i saber reconèixer i expressar els propis, així com també respectar els dels altres en situacions determinades.

Objectius específics

- Reconèixer l'expressió dels propis sentiments positius i negatius (ràbia, enuig, frustració...).
- Reconèixer els trets de la pròpia personalitat que poden condicionar certes reaccions emocionals.
- Valorar positivament l'expressió dels sentiments positius i les capacitats per controlar les expressions dels sentiments negatius que puguin provocar problemes de convivència.
- Comprendre els sentiments dels altres.
- Ajudar als altres en situacions on se sentin emocionalment malament.
- Col·laborar en la resolució de problemes que afecten a altres companys i que els generen preocupació o angoixa.
- Reconèixer situacions que provoquen reaccions emocionals negatives.
- Reconèixer les conseqüències negatives en el propi cos, en la conducta... d'algunes reaccions emocionals negatives.

- Descarregar les emocions negatives sense perjudicar els altres, a través d'estratègies alternatives.
- Saber expressar i compartir les emocions positives amb els altres.
- Utilitzar les emocions positives per potenciar un clima de grup enriquidor.

3. *Continguts*

ELS SENTIMENTS I LES EMOCIONS		
Conceptes	Procediments	Actituds
<ul style="list-style-type: none"> - Estils afectius-emocionals: autoconcepte, autoconeixement, valoració personal... - Sentiments i emocions. - Tipologia de conductes. - Reaccions emocionals. - Alternatives de reaccions negatives. 	<ul style="list-style-type: none"> - Coneixement de la pròpia personalitat. - Canalització positiva de les emocions negatives. - Desenvolupament de les emocions positives. - Anàlisi de situacions diverses. - Observació de diverses conductes. - Distinció entre conductes positives i conductes negatives. 	<ul style="list-style-type: none"> - Empatia, capacitat per saber posar-se en el lloc de l'altre. - Assertivitat, capacitat per comportar-se positivament i amb èxit en situacions socials. - Respecte envers els sentiments i les emocions dels altres. - Reflexió sobre les pròpies actuacions i les dels altres. - Valoració de les conductes pròpies i les dels altres. - Ajuda envers els altres.

3. Metodologia

La finalitat d'aquesta Unitat d'Intervenció és que els nois sàpiguen reconèixer els seus propis sentiments i emocions, sàpiguen reaccionar adequadament davant d'ells i sàpiguen actuar davant les reaccions dels seus companys. Es valorarà molt el reconeixement i respecte d'aquests sentiments i sobretot saber actuar assertivament davant de determinades situacions. També es tindrà molt en compte el fet d'establir diàlegs durant les sessions per valorar i reflexionar sobre les activitats realitzades.

En aquesta segona Unitat d'Intervenció, es faran les activitats tant de manera individual com en grup. D'aquesta manera podrem observar quines tècniques i quins aprenentatges utilitza cada alumne i quines conclusions n'extreuen, tant individualment com en grup.

4. Temporització

Aquesta Unitat d'Intervenció estarà distribuïda en tres sessions d'una hora cadascuna. Dins de cada sessió es podrà fer més d'una activitat.

5. Recursos materials

Per aquesta Unitat d'Intervenció, s'utilitzarà paper, bolígraf per escriure, revistes, cares que expressen emocions i la pel·lícula *El señor Ibrahim i las flores del Corán*.

6. Activitats d'ensenyament- aprenentatge

Primera Sessió

Activitat 1: Com ens sentim avui?

Aquesta activitat es portarà a terme al llarg de totes les sessions. La portarem a terme al principi de cada sessió. Es tracta de crear uns plafons amb diverses cares que corresponguin a diversos sentiments i a diverses emocions. Per exemple, poden aparèixer cares d'alegria, de tristesa, d'estar enfadat... Cada alumne haurà d'expressar a cada sessió com se sent en aquell moment i perquè. D'aquesta manera buscarem alguna manera per solucionar l'estat d'ànim si cal i procurarem solucionar els possibles problemes abans de començar.

Activitat 2: Què expressen les revistes?

- Es demanarà als alumnes que portin a l'aula revistes de qualsevol tipus on hi surtin fotos. El professor també en portarà per aquells alumnes que no n'hagin trobat.
- Els nois hauran de buscar fotos on hi apareguin persones expressant algun tipus de sentiment, per exemple, una persona que està contenta o un grup de gent que tingui por...
- Cadascú enganxarà en un paper les fotos, i a sota hi afegirà el nom del sentiment amb el qual ho poden relacionar. A continuació escriuran una breu reflexió de com creuen que se sent el personatge de la foto.

Activitat 3: Breu reflexió

Després farem una reflexió explicant si ens hem sentit alguna vegada d'aquesta manera, si ens ha agradat o no, com hem reaccionat, com podem fer-ho per tornar a sentir aquesta emoció o per no tornar-la a sentir...

Segona Sessió

Activitat 1: Com ens expressem?

- El professor repartirà fotos a tot els alumnes on apareguin cares que expressin diferents emocions. Cada foto portarà escrita a sota l'emoció que expressa escrita a sota de la foto: por, alegria, tristesa, fàstic, sorpresa...
- Cada alumne haurà de representar l'emoció que expressa la foto a partir de gestos, i la resta de la classe l'haurà d'identificar.

Activitat 2: Petita reflexió

Després de cada representació, es farà una breu reflexió del sentiment expressat: com ens hem sentit?, ens sentim habitualment així?, quina emoció és la que més ens agrada sentir?

Tercera Sessió

Activitat 1: El señor Ibrahim y las flores del Corán

Durant aquesta sessió mirarem la pel·lícula *El señor Ibrahim y la flores del Corán* del director francès François Dupeyron. Aquesta pel·lícula explica la relació entre un propietari àrab d'una botiga de comestibles de París dels anys setanta, el senyor

Ibrahim i un jove jueu orfe de mare i amb falta d'afectivitat anomenat Moisès. Es basa en una relació de tolerància i respecte entre els dos protagonistes, que mostra diverses habilitats socials per poder conviure en un ple de sorpreses.

Algunes de les habilitats que es mostren a la pel·lícula són entre d'altres:

- L'habilitat de somriure, el botiguer li diu que és molt important somriure per tenir bones relacions, per aconseguir el que es vol.
- El botiguer sap que el noi roba a la seva botiga, però no li diu res, al contrari li dóna estratègies per poder estalviar.
- L'habilitat de parlar amb la gent quan es vulgui saber alguna cosa, a part de llegir llibres.
- La importància de canviar-se de roba i rentar-se cada dia per donar una bona imatge als altres.
- El silenci com a resposta, també escoltar, olorar..., no sempre cal parlar.
- La lentitud és el secret de la felicitat, és important saber esperar.
- La mirada és molt important, ja que radica en el tracte amb les dones.

Activitat 2: Comentem la pel·lícula

Un cop haguem vist la pel·lícula la comentarem. El hi farem explicar quines són les parts de la pel·lícula que més els hi han agradat o que més el hi han sorprès, també les que menys i el perquè. També reflexionarem sobre la vida d'en Moisès i sobre què farien ells si es trobessin en aquestes situacions.

Aquesta sessió es podria allargar en el cas que no acabéssim de veure la pel·lícula. És interessant que els alumnes tinguin temps per reflexionar sobre les escenes i les diverses situacions que han vist i que donin la seva opinió i el seu punt de vista.

7. Criteris d'avaluació

S'utilitzarà l'avaluació inicial, la contínua i la final per saber on es troba l'alumne en cada moment. També es farà ús d'un full d'observacions on anotarem tots aquells aspectes rellevants que veiem de l'alumne. La última activitat de cada sessió és una activitat d'avaluació, que ajuda a reflexionar i a potenciar l'empatia, ja que s'han de posar a la pell dels protagonistes. A més a més, ens serveix com a valoració de l'activitat per saber si els hi ha agradat o no.

UNITAT 3: APRENEM A DISCULPAR-NOS

Aquesta Unitat d'Intervenció tracta sobre l'habilitat de disculpar-se. Aquesta habilitat es vista per molts adolescents com una manera de rebaixar-se, de deixar-se trepitjar, però no s'ha de veure d'aquesta manera sinó que cal entendre que és una manera d'arreglar una situació que havia sofert algun problema. Disculpar-se és pot entendre com soldar alguna cosa que s'havia trencat entre dues persones, engrandir-se.

1. Objectius

Objectiu general: Saber disculpar-se en situacions concretes.

Objectius específics

- Evitar situacions d'enuig entre les persones.
- Reconèixer situacions on alguna persona s'ha enfadat o s'ha pres malament alguna cosa.
- Disposar dels recursos necessaris per poder-se disculpar.
- Entendre les disculpes com una forma d'arreglar situacions tenses.
- Valorar positivament les disculpes.
- Reconèixer les causes de l'enuig dels altres.
- Conèixer la causa de determinats comportaments.

2. Continguts

SABER DEMANAR DISCULPES		
Conceptes	Procediments	Actituds
- Recursos per disculpar-se.	- Anàlisi de situacions concretes.	- Valoració de les actituds positives.
- Capacitat per reconèixer els sentiments dels altres.	- Anàlisi de les pròpies experiències.	- Respecte envers els altres.
- Pensament de perspectiva, pensament causal.		- Empatia.
- Relacions interpersonals.		

3. Metodologia

La finalitat d'aquesta Unitat d'Intervenció és que els nois sàpiguen reconèixer en quines situacions han de demanar perdó i com ho han de fer. Han de ser capaços de posar-se en el lloc de l'altre, reconèixer que hi ha hagut algun fet que no ha agradat, i tenir algun recurs per poder-ho solucionar. Es valorarà molt el reconeixement d'aquestes situacions i les reaccions positives i de disculpa. També es tindrà en compte el fet d'exposar les diverses situacions davant dels companys i la capacitat de reflexió davant d'aquestes.

En aquesta Unitat d'Intervenció, es faran activitats individuals i de grup. D'aquesta manera podrem observar quines tècniques i quines estratègies utilitza cada alumne de manera individual i quines són les reflexions que n'extreuen de la posada en comú.

4. Temporització

Aquesta Unitat d'Intervenció estarà distribuïda en dues sessions d'una hora cadascuna. Dins de cada sessió es podrà fer més d'una activitat.

5. Recursos materials

Per aquesta Unitat d'Intervenció no es necessitarà cap tipus de recurs material, ja que les activitats són de reflexió i es faran oralment.

6. Activitats d'ensenyament- aprenentatge

Primera Sessió

Activitat 1: Sabem demanar disculpes?

Abans de començar a treballar l'habilitat de demanar disculpes discutirem amb els nois si tenen clar el que és disculpar-se. El hi preguntarem si saben que vol dir i si ho fan quan és necessari. També posarem en comú diverses maneres de disculpar-se, per tal de sortir de l'habitual *perdó* o *ho sento*. Amb aquesta posada en comú podran anar adquirint diverses estratègies per disculpar-se.

Activitat 2: Ens disculpem?

Es deixarà un temps determinat als alumnes perquè pensin una situació que els ha passat recentment on algú s'ha enfadat amb ells o a l'inversa. Es tracta que la posin en comú amb la resta del grup i que expliquin com van actuar, si van demanar perdó o van deixar que l'altra persona s'enfadés. Un cop cada alumne expliqui la seva situació, els altres companys exposaran com haguessin actuat ells, que haguessin fet en la seva situació. Així, es podran posar en el lloc dels altres i coneixeran diverses formes d'actuació.

Segona Sessió

Activitat 1: Ens posem en situació

- Es proposaran diverses situacions on algú s'ha ofès per alguna cosa. Els nois hauran de posar-se en situació i dir com actuarien davant de cadascuna d'elles, com les resoldrien.
- Les situacions proposades són les següents:
 - o T'has posat la roba del teu germà sense permís i quan tornes a casa te n'adones que s'ha enfadat moltíssim.
 - o T'has oblidat de l'aniversari del teu millor amic i a ell li ha sabut greu.
 - o Ha arribat la factura del telèfon i ha pujat el doble que el mes passat. La culpa ha sigut teva perquè has trucat a molts mòbils i a casa teva estan molt enfadats.

- Estàs fent molt de soroll a casa, movent els mobles d'un lloc a un altre, i el veí del pis de sota toca el timbre de casa teva per queixar-se.
- T'has rigut del teu germà petit davant dels teus amics i està molt disgustat. Tu vols fer les paus.

Activitat 2: Què em après?

Reflexionarem sobre el què hem après en aquesta Unitat d'Intervenció, sobre si hem adquirit més estratègies per poder-nos disculpar, si ara som més capaços de saber quan alguna persona s'ha enfadat amb nosaltres, i si som capaços de resoldre diverses situacions que ens poden passar a la vida diària.

7. Criteris d'avaluació

Per avaluar aquesta Unitat d'Intervenció és important que treballem amb l'observació i que tinguem en compte el dia a dia a l'aula. Hem de valorar si són capaços de disculpar-se quan fan mal a algun company i si són capaços d'evitar situacions conflictives entre ells. En els fulls d'observacions anotarem tots aquells aspectes i canvis rellevants que veiem de l'alumne. També podem utilitzar les últimes activitats de cada sessió per avaluar els alumnes.

UNITAT 4: NEGOCIEM, CONSENSUEM I ARRIBEM A ACORDS

Aquesta Unitat d'Intervenció tracta sobre una de les habilitats més importants, sobre l'habilitat de negociar. És molt important, ja que es tracta d'aprendre a posar-se d'acord, a acceptar un fet des d'ambdues parts. Es tracta de descobrir que les persones actuem i pensem de diverses maneres, i que cal que arribem a pactes consensuats per poder tenir unes bones relacions interpersonals.

1. Objectius

Objectiu general: Aprendre a negociar, consensuar i arribar a acords en determinades situacions.

Objectius específics

- Respectar la manera de pensar i d'actuar dels altres.

- Ser assertiu a l'hora d'arribar a un consens entre ambdues parts.
- Reflexionar sobre els conceptes negociar, consensuar i arribar a acords.
- Respectar i valorar les opinions i els pensaments dels companys.
- Escoltar les opinions dels altres.
- Utilitzar el diàleg per arribar a acords.
- Conèixer diferents maneres d'actuar.
- Ser capaç de resoldre diverses situacions mitjançant el consens.

2. Continguts

APRENDRE A NEGOCIAR, A CONSENSUAR, A ARRIBAR A ACORDS		
Conceptes	Procediments	Actituds
<ul style="list-style-type: none"> - Coneixement dels termes negociar, consensuar i arribar a acords. - Pensament de perspectiva. - El diàleg. - L'escolta activa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Anàlisi de situacions determinades. - Ús del diàleg per arribar a acords. - Coneixement de diverses maneres d'actuar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Capacitat d'assertivitat. - Respectes envers les opinions del companys. - Empatia.

3. Metodologia

La finalitat d'aquesta Unitat d'Intervenció és que els nois aprenguin a negociar i a arribar acords quan les coses no es puguin fer a la manera que ells volen. Per exemple, quan han de prendre una decisió conjunta, però l'altre part no està d'acord amb la manera que ho plantegen. La finalitat és que sàpiguen que hi ha punts de vista diferents de veure les coses i que no tothom sempre estarà d'acord amb la nostra manera de pensar. En aquesta Unitat es valorarà molt positivament el reconeixement d'aquestes situacions i la capacitat per posar-se a la pell de l'altre i d'intentar-lo entendre.

En aquesta Unitat d'Intervenció, es faran activitats individuals i de grup. D'aquesta manera podrem observar quines tècniques i quines estratègies utilitza cada alumne de manera individual i quines són les reflexions que n'extreuen de la posada en comú.

4. Temporització

Aquesta Unitat d'Intervenció estarà distribuïda en quatre sessions d'una hora cadascuna. Dins de cada sessió es podrà fer més d'una activitat.

5. Recursos materials

Per aquesta Unitat d'Intervenció es necessitaran fitxes d'instrucció pel roll- playing, i les planes de còmic per emplenar les bafarades.

6. Activitats d'ensenyament- aprenentatge

Primera Sessió

Activitat 1: Parlem-ne

Abans de començar a treballar l'habilitat de negociar i posar-se d'acord farem una mica de reflexió per valorar els coneixements previs dels alumnes. Ens posarem en rotllana i els hi preguntarem si creuen que quan dos persones o dos grups pensen de maneres diferents i tenen interessos oposats es possible que arribin a posar-se d'acord. També, què creuen que haurien de fer per arribar a aquest acord i si posar-se d'acord consisteix en que sempre hi hagi algú que cedeixi i un altre que imposi la seva opinió.

Activitat 2: Negociem

Proposarem un seguit de situacions que hauran de resoldre de manera que ambdues parts hi estiguin d'acord. Les situacions podrien ser les següents:

- Vols veure un partit de futbol a la televisió, però la teva mare i el teu germà gran volen veure un altre programa. A casa només teniu un televisor.
- Estàs a la cua per comprar les entrades del cine amb un amic. De sobte us n'adoneu que hi ha una entrada al terra que no és de ningú. Els dos la voleu agafar perquè creieu que l'heu vist primer.
- Els teus amics volen quedar-se a casa un dissabte a la tarda per descansar. Tu tens ganes de sortir a fer un volt perquè estàs avorrit.

- Aquest dissabte fan un concert d'un grup que t'agrada molt al costat de casa teva, però és l'aniversari d'un dels teus millors amics, i t'ha convidat a la seva festa.

Segona Sessió

Activitat 1: Roll- playing

Ens distribuïrem formant un cercle, de manera que tots ens puguem veure les cares. A cadascun dels alumnes se li donarà en un paper escrit un rol o actitud que haurà de representar: agressiva, cordial, evasiva, amistosa, irònica, indiferent, deshonest, assertiva... Els alumnes miraran les fitxes, reflexionaran un moment sobre el que hi ha escrit i interioritzaran el seu paper. Sense comunicar-se i en silenci posaran el paper boca avall, per tal de no deixar veure el que hi ha escrit.

Un cop tothom tingui clar el seu paper proposarem la següent conversa: demà anirem al cine i ens hem reunit per posar-nos d'acord sobre la pel·lícula que ens agradaria anar a veure. Començarem el debat i cada noi haurà d'actuar segons el seu paper.

Activitat 2: Posada en comú

Després d'haver posat en pràctica la representació posarem en comú l'exercici i compartirem les emocions i els sentiments que hem sentit quan hem escoltat la opinió dels demés, quina ha sigut l'actitud més bona o que més els ha agradat, la que menys, la que haurien tingut ells, si s'han sentit respectats amb la seva opinió, si s'han sentit ofesos. També els hi podem preguntar si s'han parat a pensar què sent l'altre a l'escoltar la vostra opinió, per tal de fomentar l'empatia, etc.

Tercera Sessió¹⁰

Activitat 1: Què diuen els personatges?

Donarem a cada alumne una pàgina de còmic amb les bafarades dels diversos personatges buides. En aquest còmic, es veu com parlen dos personatges i com finalment es donen la mà. Es tracta de que busquin un tema i emplenin els diàlegs tot arribant a un acord. Quan ja hagin pensat la situació hauran d'escriure-la de manera que sembli el més real possible.

¹⁰ Annex 4: Activitat d'emplenar les bafarades del còmic.

Activitat 2: Posada en comú

Un cop tots hagin acabat el seu còmic posarem en comú les idees que ha tingut cada alumne i observarem les diverses solucions que s'han donat. A continuació reflexionarem sobre quins han estat els comportament més adequats i per què i què haguessin fet ells si s'haguessin trobat en la mateixa situació.

Quarta Sessió

Activitat 1: El transvasament

Aquesta activitat està relacionada amb el crèdit de síntesi del alumnes de l'IES Vallvera que té com a eix temàtic l'aigua. El que es pretén és fer-los reflexionar sobre tota la polèmica que hi ha hagut sobre el transvasament i posar-se al lloc de tots aquells que hi han estat implicats amb la finalitat d'arribar a un acord.

En primer lloc posarem en comú els coneixements previs dels alumnes sobre el transvasament, els hi preguntarem què en saben d'aquest tema i aclarirem els dubtes que puguin haver-hi. El hi explicarem que es volia fer el transvasament del riu Ebre per portar aigua a Barcelona, ja que amb la sequera que hi havia no en tenien prou. La majoria de partits polítics hi estaven a favor, però la gent dels regants de l'Ebre i de les altres autonomies no ho volien, ja que per una banda no volien destrossar el Delta de l'Ebre i tots els camps del voltant i provocar un gran desastre ecològic, i per altra banda a València tampoc els hi van deixar fer quan ells ho necessitaven, tot i que fos per raons diferents. Tot i la varietat d'opinions que hi havia, calia negociar i arribar a un acord que s'hauria de portar a terme.

Activitat 2: Transvasament o no transvasament?

Dividirem el grup classe en quatre grups: els polítics, els regants de la conca de l'Ebre i ecologistes, els empresaris responsables del transvasament i les altres comunitats autònomes. Cada grup tindrà una fitxa on explicarà el seu paper i on haurà d'anotar la seva visió sobre el tema. Ens posarem en situació i farem un debat sobre el transvasament des dels quatre punts de vista. La finalitat de l'activitat es que els quatre grups arribin a un acord sobre el transvasament. Els papers de cada grup seran els següents:

- **Polítics:** Nosaltres considerem que la població de Barcelona ha de tenir l'aigua suficient per poder viure i per això defensem el transvasament. A més a més, així hi haurà construcció i els empresaris tindran feina i nosaltres també en podrem treure algun benefici.

- **Regants i ecologistes:** Aquest transvasament crearà un fort impacte en l'ecosistema. El transvasament de l'Ebre produirà efectes mediambientals devastadors perquè s'inundaran pobles i valls de gran riquesa ecològica al llarg de tot el riu. Però la preocupació més gran se centra al Delta de l'Ebre, el segon sistema de biodiversitat d'Espanya després de Doñana, perquè la construcció de desenes de grans preses en la seva conca i l'extracció de cabdals per a regadiu ja han modificat l'equilibri a la desembocadura entre sediments i erosió marina litoral. Molts estius, l'Ebre no arriba al mar i les espècies desapareixen i els aqüífers se salinitzen. El Delta es va reduint i podria desaparèixer en uns 50 anys. L'aportació d'aigua dolça de forma contínua és imprescindible per al manteniment del Parc Natural del Delta de l'Ebre, però també per les feines de centenars de pagesos dedicats a l'arròs, i de mariscadors i de pescadors.

- **Empresaris:** Nosaltres necessitem que el transvasament es porti a terme per donar feina als nostres treballadors i per tirar l'empresa endavant. Hem de mantenir la nostra família sigui com sigui. Tal i com està caient el sistema econòmic actual, que cada vegada hi ha menys feina en la construcció cal aprofitar les ofertes que se'ns presenten.

- **Altres comunitats autònomes:** En el seu moment, fa un parell o tres d'anys, la població de la Comunitat Autònoma Valenciana també va tenir la necessitat del transvasament de l'Ebre perquè tothom pogués tenir l'aigua necessària. Però aquestes necessitats van ser desateses i es va derogar el transvasament de l'Ebre. El que no entenem les altres comunitats autònomes és perquè se'ns va derogar la llei i ara s'ha de fer un transvasament per la capital catalana. Veiem que les solucions del govern són insolidàries i insultants per la Comunitat Valenciana. A més a més, així com nosaltres vam haver d'aconseguir altres alternatives, el Govern de la Generalitat no en proposa d'altres.

7. Criteris d'avaluació

S'utilitzarà l'avaluació inicial, la contínua i la final per saber on es troba l'alumne en cada moment. També es farà ús d'un full d'observacions on anotarem tots aquells aspectes rellevants que veiem de l'alumne. Podem utilitzar la última activitat de cada sessió per reflexionar sobre el treball portat a terme i autovalorar el que hna après. A més a més, podem utilitzar les fixes treballades a l'aula per observar el grau de comprensió dels alumnes.

3.9. RESULTATS DE LA INTERVENCIÓ

La quarta sessió de la Unitat d'Intervenció de l'habilitat de negociar és la que vaig portar a la pràctica. Aquell dia començaven a l'institut el crèdit de síntesi que tenia com a eix temàtic l'aigua i vam pensar que una bona activitat relacionada amb aquests dos temes seria fer un roll-playing sobre el transvasament de l'Ebre.

Quan vaig arribar a l'aula ja havien començat una activitat, es tractava de fer una portada del crèdit de síntesi. Aquell dia a l'aula hi havia els alumnes de l'Aula Oberta de 2n d'ESO, alguns alumnes del 2n d'ESO C i dos alumnes de la USEE. Un cop vaig començar a explicar l'activitat els nois i noies van atendre el que deia i alguns es van animar a participar. Al final no es van poder fer quatre grups perquè ja estaven agrupats en tres grups diferents i vam decidir treure un dels rols, vam treure el paper de les altres comunitats autònomes. Un dels grups va tenir molt clar el paper que volia i els altres van assumir els que quedaven. Vam començar la negociació, i el grup d'empresaris tenia molt clar el que volia guanyar. El grup de polítics no tenia gaire clar el seu paper, i del grup de regants només en participaven dos o tres.

Va costar molt arribar a un acord, i per ells sols va ser impossible, tenies que insistir constantment en els pros i en els contres de cada perspectiva. Segurament no va quedar prou clar el concepte de transvasament i s'hauria d'haver explicat amb més detall, ja que va haver-hi dos alumnes que van demanar que ho tornés a explicar. A més a més, van haver-hi molts factors en contra, ja que era última hora de la tarda, i estaven molt esverats. A més a més, era un grup classe molt divers i amb nivells molt diferents, i normalment l'agrupació no és així. Al final vam arribar a un acord: que donarien el 50% dels beneficis als regants i que sinó ho volien així construirien pisos.

Els empresaris van ser els únics que tenien clar el que volien, i que van convèncer els altres. Ja per acabar van fer la fitxa i la van entregar¹¹.

4. CONCLUSIONS

La meua experiència a l'IES Vallvera ha sigut molt positiva. Per una banda, perquè m'ha ajudat a créixer com a professional de la psicopedagogia i m'ha permès formar una idea àmplia de la seva tasca en un institut, m'ha sigut de gran utilitat per tenir un coneixement més pròxim i directe de la realitat educativa i del funcionament del centre. Per altra banda, també he après molt a nivell personal, a partir del contacte directe amb els adolescents i amb la resta de professionals del centre. A més a més, he pogut qüestionar el meu futur professional i reflexionar sobre la psicopedagogia.

En tot moment he intentat mostrar una actitud responsable i respectuosa envers els alumnes, la psicopedagoga i la resta de professional de centre. Me sentit molt acollida en el centre i en tot moment se m'ha tractat amb total confiança. La relació amb els alumnes tot i que no hi he tingut massa tracte, també ha sigut positiva i n'he après moltes coses. Aquest període de pràctiques ha estat una molt bona experiència que m'ha permès fer-me una idea més clara i a la vegada més realista de la tasca del psicopedagog.

D'aquest treball de practiques n'he pogut extreure diverses conclusions. He après que abans de ser un bon psicopedagog s'ha de ser un excel·lent persona amb valors i principis. El dia a dia a l'institut et fa veure les diverses situacions de la vida dels alumnes i dels professionals des d'un altre punt de vista, et fa ser més empàtic i això et proporciona un creixement com a persona. Per exemple, amb els alumnes de l'Aula Oberta te n'adones que no arribes en lloc amb prejudicis, no hi guanyes res desvaloritzant-los, ja que ells ho noten i encara es comporten pitjor. Són nois que necessiten afecte i és el que se'ls hi ha de donar. És habitual trobar-te amb professionals que treballen per vocació i altres que ho fan per diners, i aquests últims són els que amb freqüència s'equivoquen amb el tracte que han de rebre aquests joves. Els alumnes de l'Aula Oberta estan etiquetats i això provoca que s'ho creguin i

¹¹ Annex 5: Fitxes del transvasament.

es comportin de manera incorrecta. Tots som diferents i especials, i ens mereixem un bon tracte.

Durant les pràctiques he pogut veure que la relació de la psicopedagoga amb els alumnes és molt positiva. S'implica molt amb la seva feina i això ho transmet. Hi ha un vincle afectiu molt important que l'ajuda a realitzar la tasca. Tot i això, a vegades li cal marcar bé els límits, ja que aquests alumnes no els tenen prou interioritzats.

La psicopedagoga és una persona molt implicada amb la seva feina, sempre intenta estar el màxim en tot i sobretot estar pels seus alumnes i companys. Disposa de molts recursos i estratègies. S'implica molt amb els seus alumnes de l'Aula Oberta i procura que tinguin els mateixos drets que els altres. Per exemple, de tant en tant se'ls emporta d'excursió o a veure un partit, ja que quan els altres grups fan sortides ells no hi poden anar pel seu comportament.

La psicopedagoga de l'IES Vallvera té una relació molt propera amb els altres professionals del centre, i sobretot amb els que estan implicats en temes de diversitat, ja que són amb els que es coordina i coopera perquè els alumnes implicats tinguin un millor procés de desenvolupament i aprenentatge. Tot i això, hi ha professionals que es pensen que la psicopedagoga té solucions miraculoses per resoldre els conflictes que apareixen en el dia dia i que com que el psicopedagog fa menys hores de docència, els hi sembla que treballin menys. No obstant, en general no té cap problema de relació, però en algunes ocasions ha calgut prendre distància per tal d'actuar el més objectivament possible.

La psicopedagoga es coordina amb l'EAP, amb els serveis socials, amb la Comissió d'Atenció a la Diversitat i amb tots aquells professionals que estan implicats en temes de diversitat. La seva ideologia de treball es basa en el treball en equip, ja que és bàsic per portar a terme projectes, idees, solucionar problemes i afavorir la qualitat de l'ensenyament dels alumnes que ho necessiten. Les reunions de coordinació són un instrument bàsic per afavorir el treball en equip, ja que permet l'estudi de problemes i presa de decisions.

Pel que fa a la proposta de programació d'habilitats socials que he portat a terme dir que també m'ha aportat molta informació, ja que he hagut de pensar i elaborar activitats que normalment els centres docents no porten a terme perquè aquests hàbits ja es donen per assolits. En aquest cas però, no és així, i és molt important que aquests alumnes aprenguin a ser hàbils socialment.

A més a més, l'objectiu principal que m'havia plantejat era proporcionar una eina útil i funcional pels professionals de l'educació que hagin de treballar les habilitats socials bàsiques amb els seus alumnes. Aquesta proposta de programació intenta oferir recursos i estratègies per poder portar a terme aquest tipus de treball.

L'activitat que vaig portar a la pràctica també em va ajudar a veure si les activitats plantejades funcionava amb els alumnes de l'Aula Oberta. D'aquesta manera he pogut observar per una banda, si els alumnes s'engrescaven a participar i estaven motivats amb l'activitat, i per altra banda què era el que fallava. N'he pogut fer una valoració per poder-ho millorar.

Tot això, és el que he pogut aprendre durant la meva estada a l'IES Vallvera. Estic molt satisfeta d'haver treballat amb la psicopedagoga del centre, ja que a més a més d'aprendre tots els aspectes del professional de la psicopedagogia he après a créixer com a persona i a valorar tots aquells aspectes que influeixen en la vida d'una persona.

5. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Llibres

- BAQUÉ I TOREMORELL, M. CARME (2002): *Guia de mediació escolar. Programa de comprensió d'activitats*. Barcelona: Dossiers Rosa Sensat 60.
- DÍEZ DE ULZURRUN PAUSA, ASCEN i MASEGOSA LABAD, AGUSTÍ (1996): *La dinàmica de grups en l'acció tutorial. Activitats per fer a l'aula*. Barcelona: Editorial Graó.
- Guia del professorat curs 2007/2008. IES Vallvera.
- MICHELSON, L.; SUGAI, R.; KAZDIN, A. (1987): *Las habilidades sociales en la infancia*. Barcelona.
- MONEREO, C (Coordinador) (2002): *Modelos de orientación e intervención psicopedagógica*. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya.
- MONEREO, C. i DURAN, D (2001): *Entramats. Mètodes d'aprenentatge cooperatiu I col·laboratiu*. Barcelona: Editorial Edebé, col·lecció innova.
- MONEREO, C. i SOLÉ, I. (1996): *El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista*. Alianza Editorial. Madrid. Pàgines 19-28.
- SEGURA, M.; EXPÓSITO, J I ARCAS, M. (2003): *Educació Secundària Obligatòria. 1r cicle. Programa de competència social. Habilitats cognitives, valors morals i habilitats socials*. Barcelona: Departament d'Ensenyament, Generalitat de Catalunya.

Pàgines web

- Instruccions per a l'organització i el funcionament dels centres per al curs 2007-2008. <http://educacio.gencat.net/portal/page/portal/IDE/NIIC>

6. ANNEXOS

6.1. ANEX 1: ENTREVISTA AMB LA PSICOPEDAGOGA DEL CENTRE

El dijous 6 de març vaig fer una entrevista a la psicopedagoga del centre, l'Ester Rafel. L'Ester és la psicopedagoga de l'IES Vallvera des de fa tres anys. Vam estar parlant sobre la seva trajectòria professional, la seva feina com a psicopedagoga i les seves perspectives de futur. L'entrevista va anar així:

1. Ens pots explicar la teva trajectòria professional fins avui?

Vaig començar fent magisteri perquè tenia clar que volia ser mestre. Mentre estudiava la carrera vaig treballar en un gabinet psicopedagògic amb un equip multidisciplinar. Va ser aquí on vaig veure que necessitava més recursos per poder desenvolupar una tasca de qualitat. Aleshores vaig fer el curs pont de psicologia i en l'últim any de la carrera vaig fer de becaria de BFDR (Becaria de Formació a la Docència i la Recerca). Tenia que fer 12 crèdits de docència i el doctorat. Quan vaig acabar la tesi doctoral em van oferir treballar a jornada completa a la Universitat de Girona. Després vaig ser mare i tota la part de recerca la vaig haver d'abandonar. Va ser llavors quan em vaig preparar les oposicions de secundària i vaig començar a treballar a jornada completa a l'institut com a psicopedagoga compaginant-m'ho amb la docència a la universitat com a professora associada fent 18 crèdits.

2. Quines són les teves tasques en el centre, tant amb els alumnes com amb els professionals?

Una de les tasques és la de realitzar docència en els grups adaptats o en les aules obertes on hi dedico 12 hores a la setmana. També realitzo atenció individualitzada on faig valoracions psicopedagògiques i derivo els alumnes que ho requereixin als diferents recursos existents. A més a més, atenc les demandes dels tutors, dels professors, de les famílies i majoritàriament dels propis alumnes. Aquests solen acudir per problemes de caire emocional que repercuteixen en el procés d'ensenyament- aprenentatge. Una altra tasca que realitzo com a psicopedagoga de centre és la coordinació entre els EAPs i els Serveis Socials. També faig tutories on assessoro els alumnes sobre diferents temes com podrien ser les habilitats socials. Dins l'escola també s'han engegat diverses comissions de

les quals formo part com ara la mediació com a eina de resolució de conflictes, jornades de pares mares que es fan quatre vegades l'any, el pla de salut. Dins d'aquest pla actuen diferents professionals, des dels psiquiatres del CSMIJ, una psicòloga més clínica que realitza 5 hores setmanals a l'institut on fa un treball terapèutic, sistemàtic i setmanal amb els alumnes.

3. Quin tipus d'assessorament realitzes amb l'equip docent?

No realitzo un assessorament directe amb els professors perquè normalment l'objecte d'intervenció són els alumnes. No estic d'acord amb aquesta perspectiva, ja que molts docents es pensen que són experts amb la seva feina. Tot i això, és necessari un assessorament que aportï un altre perspectiva a l'hora d'intervenir per tal d'enriquir la pràctica docent.

4. Quin tipus d'assessorament realitzes amb els alumnes? I amb els alumnes que no tenen necessitats educatives especials?

Per realitzar l'assessorament amb els alumnes es parteix de:

- les demandes que fan els docents.
- les demandes que provenen de l'àmbit familiar.
- les demandes dels propis alumnes.

Les principals intervencions que es fan amb els alumnes són de tipus emocional, per resoldre conflictes en les relacions amb la família, amb els amics... principalment es dóna suport de contenció emocional a causa de la desestructuració que presenta el seu context.

5. Quina relació tens amb els altres professionals del centre?

La relació és molt bona, tot i que moltes vegades es pensen que tens solucions miraculoses per resoldre els conflictes que apareixen en el dia dia. Com que el psicopedagog fa menys hores de docència, que la resta de docents els hi sembla que treballa menys. En general no tinc cap problema de relació, però en algunes ocasions cal prendre una distància per tal d'actuar el més objectivament possible.

6. Quina relació tens amb els alumnes?

La relació amb els alumnes també és molt bona, me'ls estimo molt i això es transmet. Hi ha un vincle afectiu molt important, que m'ajuda a realitzar la meua

tasca. Tot i això a vegades m'hi he de posar forta i marcar bé els límits, ja que aquest joves no els tenen prou interioritzats.

7. *Creus que el psicopedagog ha de realitzar docència?*

Sí, ja que el fet que el psicopedagog faci docència permet conèixer bé els nens, amb els que després has de treballar de manera més individualitzada.

8. *Quina relació tens amb les famílies dels alumnes?*

Tot el seguiment individualitzat del nen també implica comunicació amb la família. Hi ha contacte amb els pares tant per via telefònica com amb entrevistes cara a cara. També hi ha relació amb la família per fer orientació dels alumnes i per explicar la diversitat de possibilitats que tenen en el cas que no vulguin seguir estudiant.

9. *Amb quines dificultats et trobes en la teva feina?*

Principalment amb el temps, ja que tens poques hores destinades a l'atenció individualitzada i moltes vegades no acabes d'aprofundir amb els casos. Una altra dificultat és que molts professors es centren en la vessant acadèmica i deixen de banda tots els aspectes psicològics i emocionals que moltes vegades dificulten l'aprenentatge dels joves.

10. *Creus que disposem dels recursos suficients, tant materials com personals, per desenvolupar la tasca del psicopedagog?*

Sí que es disposa dels recursos materials suficients, però el problema és la utilització d'aquests, a vegades no s'aprofiten de la manera més idònia. Un exemple seria el programa de mediació que tant el poden utilitzar alumnes/alumnes, professors/alumnes i professors/professors. En canvi, només és utilitzat en conflictes on hi estan implicats els alumnes. Una dificultat és que només hi ha un psicopedagog de centre i per tant totes les funcions (atenció individualitzada, mediació...) recauen sobre aquest professional.

11. *Quina actitud mostra l'equip docent en relació al treball del psicopedagog?*

El que espera l'equip docent del psicopedagog són solucions immediates, volen que es mirin els alumnes des d'una vessant més psicològica. Quan ens deriven els

joves és perquè veuen que hi ha algun aspecte a treballar que surt de l'acadèmic. A vegades, quan no són possibles aquestes solucions tendeixen a pensar que el psicopedagog no realitza bé la seva feina.

12. Quina perspectiva de futur tens pels psicopedagogs en aquest àmbit?

La meua perspectiva de futur respecte els psicopedagogs és que s'ampliï el número d'aquest en els IES, ja que cada vegada és més evident la necessitat d'atendre la diversitat dels alumnes. Penso que els joves necessiten ajuda en el seu desenvolupament psicològic i integral per tal de fomentar l'autonomia i tenir capacitat de decidir en els aspecte acadèmics, personals, socials...

13. Quina visió tens de la teua feina, amb quins avantatges i amb quins inconvenients et trobes?

Un avantatge és que m'agrada la feina que faig i per tant això es reflecteix en el treball del dia a dia. Pel que fa als inconvenients, a vegades tot i dedicar moltes hores als alumnes no es veu l'evolució que esperes, no obtens els resultats desitjats. Un altre inconvenient són les famílies, a vegades no recolzen el treball que s'està fent des del centre i això dificulta l'evolució positiva de l'alumne. Una de les habilitats que crec que s'ha de tenir com a psicopedagog és la creativitat per poder crear un bon ambient d'aula i moltes idees atractives pels joves.

6.2. ANNEX 2: FULL DE DERIVACIÓ

FULL DE DERIVACIÓ

Alumne/a: _____ Data de naixement: _____

Nivell: _____ Nom del tutor: _____

Data: _____

Qui fa la demanda: Tutor/a: __ Alumne/a: __ Pares: __ E.Docent: __ E.Directiu: __

Què és el que més preocupa de l'alumne?

Quines aportacions podeu fer?

De qüestions referides als aprenentatges?

Dels aspectes relacionals.

Dels aspectes familiars.

Quins aspectes positius destacaries de l'alumne?

Què s'ha fet fins el moment per intentar solucionar el cas?

Teniu coneixement d'altres Serveis (mèdics, serveis socials, CREDA, etc.)?

6.3. ANNEX 3: ENQUESTA ALS ALUMNES

6.4. ANNEX 4: ACTIVITAT D'EMPLENAR BAFARADES DEL CÒMIC

6.5. ANNEX 5: FITXES DEL TRANSVASAMENT

6.6.ANEX 6: GRAELLES D'OBSERVACIÓ I AVALUACIÓ

Nom:

Curs:

DATA	ACTIVITAT	OBSERVACIONS

Alumne/a:

Curs:

Tutor:

AVALUACIÓ UNITAT 1: L'ELOGI	Sí	No	Observacions
Reconeix alguna habilitat pròpia			
Reconeix habilitats en els altres			
Valora els aspectes positius d'un mateix			
Valora els aspectes positius dels companys			
Se sent valorat			
Té una bona autoestima			
Reflexiona sobre la pròpia conducta			
Coneix diverses maneres d'elogiar			
Sap trobar el punt mig alhora d'elogiar			
Sap potenciar l'autoestima dels altres			
Respecte les habilitats dels altres			
Actua assertivament en situacions concretes			
És empàtic, sap posar-se en el lloc de l'altre			
Reflexiona sobre les pròpies actuacions			
Valora les conductes positives			

6.7.ANEX 7: DIARI DE CAMP

Dilluns, 4 de febrer de 2008

És el meu primer dia en el centre i he pogut observar que la relació de la psicopedagoga del centre amb la resta de professionals és molt positiva. Treballa conjuntament amb l'EAP i estan molt coordinades amb la feina que fan. M'ha explicat que treballen molt amb serveis socials, s'encarreguen d'aquells casos que van més enllà del rendiment escolar, és a dir, d'aquells alumnes que són més conflictius i que tenen problemes a casa.

A primera hora del matí han treballat amb un cas d'un nen que va tenir un conflicte el divendres al centre i que deia que es volia morir, que se'n volia anar d'aquesta vida. Avui s'havia de presentar a l'escola, però no ha vingut, han trucat a casa i finalment, després de molt insistir han aconseguit que vingués a última hora al centre. Volen derivar aquest noi al CSMIJ.

La psicopedagoga a d'atendre els fulls de derivació, ha d'agafar i parlar amb els nens que han derivat els altres mestres. Fa molta orientació professional per aquells alumnes que volen anar al món laboral i per aquells que veuen que no es podran treure el graduat escolar.

A les 11 hem fet una reunió de diversitat, s'ha parlat de casos concrets. A vegades faria falta que vingués el professorat que tracta aquests alumnes per poder tenir totes les versions dels casos. A més a més, per agafar els alumnes i poder parlar amb ells a vegades és complicat, ja que hi ha professors que no volen que surtin de les seves classes. En aquesta reunió hi assisteix la coordinadora pedagògica; l'EAP, la psicopedagoga, els tutors de l'Aula Oberta i els tutors dels grups de diversitat.

La noia de l'EAP ha passat el Raven a un alumne de 3r d'ESO, mentre estant, la psicopedagoga ha fet un informe de devolució. Fan informes de devolució de tots els casos pels tutors i per l'arxiu.

Dijous, 7 de febrer de 2008

Avui érem dues noies de pràctiques, també hi havia la Cristina, una estudiant de psicologia. Ella ja porta més dies a l'IES i ha elaborat una guia pels estudiants que acaben l'ESO.

A la primera hora, de 9.30 a 10.30 hem anat a l'Aula Oberta, on l'Ester té classe. Es tracta d'un crèdit variable d'habilitats socials. Durant aquesta hora treballen amb els ordinadors i poden navegar per internet buscant tot allò que més els interessi. A la tarda, que tenen dues hores més de crèdit variable ja fan activitats més dirigides. Els nens de l'aula oberta són de 2n d'ESO, oficialment però no hi hauria d'haver aquest tipus d'aula per aquests nens. Aquests alumnes fan educació visual i plàstica, educació física... a l'aula ordinària. Aquests nens no tenen hàbits, per exemple, pot ser que es barallin a mitja classe. Avui, dos alumnes s'han barallat per uns cascos i l'Ester els ha hagut de separar.

Després del descans de mig matí, hem fet reunió de CAD (Comissió d'Atenció a la Diversitat), on s'han tractat diverses problemàtiques referents als alumnes més conflictius. El problema principal dels alumnes és de tipus emocional, més que de dificultats d'aprenentatge. Han parlat sobre la USEE, ja que pronostiquen que faltaran places pels alumnes que arriben l'any que ve i, hi ha molt nens que necessiten anar-hi però ja està plena. Han proposat que els nens de la USEE no es passin totes les hores a allà, sinó que facin les hores que puguin a l'aula ordinària i així deixaran disponible el seu lloc a un altre alumne. A les reunions de CAD hi assisteix l'EAP, la psicopedagoga, les coordinadores del 1r cicle d'ESO, del 2n cicle d'ESO, de la USEE, de l'Aula d'Acollida i la coordinadora psicopedagògica.

De 12 a 13h hem fet coordinació amb l'EAP. Han quadrat l'horari d'un nen perquè pugui rebre atenció individualitzada. Els alumnes que reben aquest tipus d'atenció són nois i noies amb problemes d'aprenentatge, conductuals, emocionals... que reben atenció per ells sols. També han fet devolucions.

Dilluns, 11 de febrer de 2008

A primera hora hem fet coordinació amb l'EAP. La psicopedagoga ha informat a l'EAP sobre les reunions d'Equip Docent del divendres passat. Els dilluns acostumen

a haver-hi més problemes, els professors i els alumnes estan més susceptibles i hi ha hagut dos dies que no han estat amb contacte amb l'escola. També han fet canvis en l'horari d'un nen i han atès una professora que ha exposat el seu punt de vista sobre un alumne.

A les 11 hem fet reunió de diversitat, un dels temes a tractar ha estat la UEC, s'han de començar a fer propostes de cara a l'any que ve. Els alumnes que van a la UEC (Unitat d'Escolarització Compartida) són alumnes amb problemes conductuals, en canvi, els alumnes de l'Aula Oberta són alumnes que els hi costa treballar, que són més ganduls. Després han parlat sobre casos més concrets.

A les 11.45, la psicopedagoga i l'EAP han tingut una entrevista amb una mare. Després, ha tingut coordinació amb l'EAP i han fet fulls de derivació.

Dijous, 14 de febrer de 2008

Avui hi ha hagut vaga a ensenyament, però a l'Institut Vallvera hi havia poc ambient de vaga. Faltaven més alumnes a l'institut que professors. La classe de l'Aula Oberta ha funcionat amb normalitat, cada alumne ha treballat amb el seu ordinador. Han navegat per internet per aquelles pàgines que més els hi interessava.

La reunió de CAD s'ha anul·lat, ja que no hi havia temes a tractar. La psicopedagoga a aprofitat l'hora per fer devolucions. Després, han comentat amb la psicopedagoga i amb una altra tutora de diversitat el cas d'un alumne.

Dilluns, 18 de febrer de 2008

Durant la coordinació amb l'EAP la psicopedagoga ha informat dels casos més recents, l'EAP s'ho ha anotat per poder fer un informe de seguiment. Molts professors entren a l'aula de diversitat i exposen aquells casos que més els preocupen.

A la reunió de diversitat volien quadrar l'horari d'un alumne, però no han pogut decidir res perquè faltava la coordinadora pedagògica, i és ella qui té la última paraula. Cap tutor vol aquest alumne a la seva aula, però seria bo per ell incloure'l dins d'un grup ordinari. A més a més, també han acabat de decidir el dies per les sortides al teatre i per anar a veure un partit de futbol.

A última hora la psicopedagoga ha agafat un alumne per parlar sobre la seva situació familiar. Li ha donat orientacions sobre com actuar a casa seva, ja que estan passant una situació difícil. Li ha donat molt de reforç positiu i l'ha animat. La psicopedagoga s'ha anotat aquella informació rellevant que li serà útil per quan torni a tractar el cas.

Dijous, 21 de febrer de 2008

Avui ha sigut un dia molt tranquil, ja que faltaven molts alumnes perquè uns estaven de viatge de final de curs, i els altres havien anat al teatre. A més a més, avui no hi ha hagut coordinació amb l'EAP. A l'Aula Oberta tot ha transcorregut amb normalitat, i durant la reunió de CAD, s'ha continuat amb el seguiment de diversos casos.

Dijous, 28 de febrer de 2008

Durant la coordinació amb l'EAP s'ha fet el seguiment de diversos casos. Concretament, han tractat el cas d'una menor la qual va haver de marxar de l'institut perquè els seus pares la van fer casar amb un home de 30 anys. Ara té una filla de 4 mesos. L'home les ha abandonat i s'ha endut els seus papers. La noia demana ajuda als Serveis Socials de Figueres i aquests la volen portar a un centre, ja que són dues menors. Els pares no en volen saber res perquè diuen que ja està casada. Aquest cas preocupa força a les psicopedagogues del centre, però elles tampoc hi poden fer res.

Dilluns, 3 de març de 2008

Durant la coordinació amb l'EAP, la psicopedagoga del centre ha posat al dia a l'EAP dels casos que s'han tractat. En primer lloc, han parlat del cas d'un alumne que va falsificar les notes del primer trimestre. Diu que la seva mare no confia amb ella, però es valora que amb l'actitud que demostra en aquesta situació és normal. Els professors no el volen a les seves aules, però la mare prefereix que acabi el curs, tot i que no li donin el graduat, ja que està fent 4rt d'ESO.

També han valorat el cas d'un altre alumne amb dictamen. Els professors que treballen amb ell volen que vagi a l'USEE, però la psicopedagoga i l'EAP volen conèixer amb més profunditat l'alumne i després valorar la situació. Un alumne amb dictamen és un alumne amb necessitats educatives especials que necessita suport, la gran majoria disposen d'ACI. No obstant, no tots els nens que tenen ACI estan dictaminats.

L'últim cas que han tractat ha estat el d'un alumne amb una possible dislèxia. L'EAP i la psicopedagoga li han fet realitzar un text lliure per poder-ho observar. Han vist que no tenia dislèxia, però que igualment no aprovarà el curs perquè fa moltes faltes d'ortografia.

Dijous, 6 de març de 2008

A l'Aula Oberta hem vist una pel·lícula, *mentiroso compulsivo*. Aquesta pel·lícula permet treballar les habilitats socials, ja que es tracten problemàtiques importants amb què es troben aquests alumnes habitualment. No l'hem acabat de veure, però la psicopedagoga volia continuar-la a la tarda i fer-ne una reflexió.

Les practicants del centre, hem fet una entrevista a la psicopedagoga per poder extreure informació detallada de la seva tasca en el centre i conèixer les seves perspectives i opinions professionals sobre aquesta figura en un futur.

Dilluns, 10 de març de 2008

Durant la coordinació amb l'EAP han valorat el cas d'un alumne amb el qual van fer una reunió amb ell i el seu pare dijous passat. L'EAP, la psicopedagoga i la coordinadora pedagògica també han parlat d'altres temes sobre diversitat. El departament de diversitat es una aula on es fa molta reflexió, ja que entren molts professors i expliquen els seus dubtes i les seves preocupacions per tal de poder arribar a un acord.

La reunió de la comissió d'atenció a la diversitat que es porta a terme després del pati, s'ha suspès, però a l'hora del pati han vingut les noies de l'USEE a parlar amb l'EAP. Ho han hagut de fer a l'hora del pati perquè no tenen cap altre espai per poder-se trobar. A les 11 ha vingut un pare inesperadament, han fet una reunió amb ell i després la psicopedagoga ha parlat amb el fill sobre quin era el seu estat personal en aquells moments. Després han agafat una altre alumne amb l'intenció de motivar-lo, ja que té una molt mala relació amb una de les mestres i es nega a anar a les seves classe. L'EAP li ha donat totes les opcions de les que pot disposar. A les 12.30 l'EAP i la psicopedagoga han anat a visitar una UEC per fer la valoració dels alumnes que hi tenen.

Avui ha sigut un dia amb molta feina, no hem anat ni ha esmorzar, no han parat de rebre casos i d'atendre demandes. A més a més, aquesta és la última setmana que es fan classes en aquest institut, ja que després de Setmana Santa estrenen un nou edifici en una altra zona de Salt.

Dissabte, 29 de març de 2008

Avui s'ha celebrat al nou IES Vallvera les V Jornades per a pares i mares. Aquestes jornades s'organitzen amb la finalitat de compartir, explicar i proposar diferents maneres de relacionar-se amb els adolecents a partir de casos pràctics i reals. Es tracta de proporcionar estratègies i maneres de fer davant les situacions habituals amb les quals es troben els pares.

La jornada ha començat amb la intervenció del director, que ha donat la benvinguda als assistents, ha explicat com s'ha iniciat aquesta nova etapa de l'institut i quins són els nous avantatges que presenta. Tot seguit les psicopedagogues del centre han fet una xerrada/col·loqui *Pare, mare. No em ratlleu*. Per portar-la a terme els pares han escrit en un paper els dubtes que tenien sobre els seus fills i allò que més els preocupava sobre l'adolescència i les psicopedagogues han anat responent. Ha sigut un xerrada bidireccional i molt enriquidora, ja que s'han tractat temes que realment preocupen als pares i s'han donat possibles solucions. El tema que més preocupa entre els pares i mares dels alumnes és la comunicació.

Tot seguit, s'ha fet una visita pel nou institut, on els pares han pogut veure les noves instal·lacions. Ja per acabar, els alumnes de teatre ens han fet un ball per concloure la jornada.

Diumenge, 30 de març de 2008

Avui s'ha celebrat la Jornada de Portes Obertes al nou IES Vallvera. Un any més els pares i mares dels alumnes de l'institut han pogut visitar les instal·lacions del centre, amb la novetat que aquest any estrenen institut. Aquest també estava obert a totes aquelles persones que el curs que vinent vulguin realitzar els seus estudis en aquest centre.

A les 11 del matí, el director i la psicopedagoga han donat la benvinguda en el gimnàs del centre. El director ha explicat com ha anat el procés d'instal·lació al nou IES i com s'ha lluitat per aconseguir-ho. Per altra banda, la psicopedagoga, ha explicat a grans trets, quina és la proposta de treball que es porta a terme a l'institut a nivell psicològic. A les 12 s'han fet visites guiades per les instal·lacions de l'institut i s'han fet petites xerrades als punts marcats.

Dijous, 3 d'abril de 2008

A primera hora del matí a l'aula oberta hem treballat les senyals de circulació. S'ha plantejat l'activitat pels alumnes que en un futur es vulguin treure el carnet de moto, així ja en tindran alguns coneixements.

A les 11 hi ha hagut reunió de CAD. S'han tractat els temes següents:

- Pla d'absentisme.
- Beques INAPE (a qui s'han concedit).
- Dia mundial de la salut (dilluns, 7 d'abril). S'ha de decidir s'hi es fa alguna activitat per aquest dia. S'ha valorat que és massa feina i amb el trasllat i tot el trasbals hi ha altres prioritats.
- Altres casos particulars.

A les 12 la psicopedagoga s'ha coordinat amb l'EAP i s'han posat al dia de diversos casos.

Dilluns, 7 d'abril de 2008

A les 11 hem fet reunió de coordinació pedagògica i s'han tractat els temes següents:

- Repàs de casos pendents.
- Graduats escolars: La majoria d'alumnes de l'Aula Oberta no es trauran el graduat escolar perquè no treballen. Cal preparar aquest alumnes i fer una feina de contenció.
- Aula Oberta: distribució de cara a l'any que ve. Materials necessaris.

Ens han presentat la nova tècnica d'absentisme, i ens ha explicat quina serà la seva tasca. De moment, està fent una observació de tots els instituts que ha de portar i després farà una valoració del que s'ha de treballar.

Dijous, 10 d'abril de 2008

A primera hora hem fet el crèdit variable d'habilitats socials. Avui estaven molt esverats, i els hi hem preparat unes preguntes personals per poder descriure el perfil de la classe.

A les 11 la psicopedagoga s'ha reunit amb l'EAP i s'han posat al dia sobre els casos. Amb el trasbals del nou institut feia molts dies que no es podien reunir. El Departament de diversitat és un departament de *teràpia*, és a dir, els professor que tenen problemes i dubtes de relació amb els alumnes o amb els mateixos companys s'exposen els problemes entre ells. Parlar entre iguals els permet fer una posada en comú i trobar solucions més fàcilment.

Dilluns, 14 d'abril de 2008

Avui la psicopedagoga i l'EAP s'han dedicat a buscar Programes de Garantia Social per un noi que aquest any no es traurà el graduat escolar i que no sap ben bé a què es vol dedicar. No han tingut gaire èxit, ja que no han trobat res que els interesses a la província de Girona.

A la reunió amb la comissió pedagògica s'han tractat els temes següents:

- Curs sobre mediació dirigit als alumnes.
- Previsió de places per l'any vinent referents a la USEE, Aula Oberta i Aula d'Acollida.
- Beques d'Educació Especial de cara al pròxim any.
- Casos concrets: la mare d'una alumna de l'institut marxa a treballar fora durant sis mesos. La nena es queda a càrrec de la seva tia. El cas a passat per Serveis Social i requereix un seguiment.

La psicopedagoga ha valorat una noia que té molts alts i baixos de quart d'ESO. Vol fer un mòdul de grau mig de Tècnica en Educació Infantil, però no té clar si aquest any es traurà el graduat escolar. Diu que no li entren els conceptes que expliquen els professors, i que la tenen etiquetada. Li agradaria anar a l'escola d'adults, ja que no vol repetir curs. La psicopedagoga parlarà amb la tutora i després farà una reunió amb la família i ella per acabar de decidir el seu futur acadèmic.

Dijous, 17 d'abril de 2008

A l'hora del crèdit variable d'habilitats socials a l'Aula Oberta, ha vingut la policia de Salt a fer una xerrada als alumnes sobre les normes de circulació, els ciclomotors, etc. Ha sigut molt interessant i els alumnes s'han motivat molt. A les 11 hem fet reunió de la Comissió d'Atenció a la Diversitat i hem tractat:

- Diversos casos d'alumnes.
- Valoració del curs de mediadors: van venir 15 alumnes, la majoria de 1r d'ESO, tot noies menys un noi. Tots estaven molt motivats.
- La UEC.

Després una professora de la USEE ha exposat un problema que té amb les seves altres companyes a la psicopedagoga del centre per demanar-li la seva opinió. La psicopedagoga traurà el tema durant la reunió per poder-ne parlar.

Dilluns, 28 d'abril de 2008

Durant la reunió amb la comissió pedagògica s'han tractat els temes següents:

- El pla d'absentisme: ha sortit una llei la qual aplica una multa de 500 euros als pares absentistes.
- Places UEC pel curs 2008/2009.
- Agrupaments dels cursos de cara a l'any vinent: cadascú ha fet la seva proposta i el pròxim dia continuaran valorant el tema.

Dijous, 8 de maig de 2008

A la reunió de la Comissió d'Atenció a la Diversitat s'han tractat els temes següents:

- USEE: S'ha plantejat la possibilitat de fer el crèdit de síntesi amb el grup ordinari i també la distribució d'aquests de cara a l'any que ve. S'ha parlat de les assignatures que poden fer a l'aula ordinària i de la importància de la coordinació dels professionals de la USEE.
- Aula d'Acollida: S'ha tractat el cas d'un alumne que va fugir de la policia.
- El cas d'una nena de primer que marxa a Sud Amèrica aquest mes però que torna al setembre. El tutor ha fet una demanda perquè es valori el cas.
- Avui la psicopedagoga del centre farà una reunió informativa als pares sobre els adolescents i sobre les diverses sortides que hi ha després de l'ESO.

- Curs de mediació: la psicopedagoga a valorat el curs com a molt positiu, els alumnes estan molt implicats i fan mediacions molt bones.
- Altres temes: degut a la crisi en el sector de la construcció, molts immigrants han de tornar cap al seu país. Hi ha alumnes que es comporten malament perquè saben que els hi queda molt poc a l'institut.

Dijous, 15 de maig de 2008

A la reunió de la Comissió d'Atenció a la Diversitat s'han tractat els temes següents:

- L'escola taller de Salt s'inicia aquest juny. Hi ha 10 places de jardineria i d'enrajolador. Hi ha dos alumnes del centre que estan animats a anar-hi. Aquests alumnes cobren durant 6 mesos.
- S'han tractat diversos casos d'alumnes, cada professional ha exposat els problemes que hi ha a les seves aules.
- S'ha proposat explicar als professors diverses estratègies i recursos per actuar en algunes aules o amb alguns alumnes concrets, com ara les aules obertes o la USEE. S'hauria de penjar un paper de com actuar davant alguns alumnes concrets.

Dijous, 22 de maig de 2008

- A l'hora de l'Aula Oberta, la psicopedagoga a valorat molt positivament que hi hagués bon rotllo entre els alumnes, és una habilitat molt important en aquests nois.
- Després ha fet assessorament a diversos alumnes: una d'elles ha sigut una noia de 2n d'ESO que té problemes de relació amb la seva família. Vol canviar la seva actitud i les relacions que té a casa, ja que contesta malament. No obstant ho reconeix, diu que es guarda moltes coses per ella i que al final explota. La psicopedagoga l'ha fet reflexionar i li ha dit que té una bona predisposició i que s'ha d'intentar controlar. La noia ha dit que intentaria portar-ho a terme.

Dijous, 12 de juny de 2008

A les 15.30h de la tarda he portat a terme una activitat sobre l'habilitat de negociar i arribar a acords que tracta sobre el tema del transvasament de l'Ebre. El plantejament de l'activitat i els resultats de la intervenció estan explicats a l'apartat 3 d'aquest treball.

Actualment, en els centres educatius hi trobem una gran diversitat cultural, i molts dels alumnes que atenem com a docents i psicopedagogs no tenen els hàbits bàsics adquirits. Aquest Treball de Practicum, proposa un programa d'habilitats socials pels alumnes de l'Aula Oberta del Primer Cicle d'ESO, i pretén proporcionar als professionals de l'educació una eina útil per treballar les habilitats socials i així millorar el clima i l'ambient de les relacions socials, tant dins com fora de l'aula. Es pretén que aquests alumnes aprenguin un conjunt d'hàbits que els permetin millorar les relacions interpersonals, sentir-se bé i aconseguir allò que desitgen.

Descriptors: habilitats socials, programació, Aula Oberta.